

Sini-Tuulia Grén

PERINTÄ PÄHKINÄNKUORESSA
- OPAS UUELLE VELALLISASIAKASPALVELIJALLE

Liiketalouden koulutusohjelma
2012

PERINTÄ PÄHKINÄNKUORESSA – OPAS UUELLE VELALLISASIAKASNEUVOJALLE

Grén, Sini-Tuulia
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Toukokuu 2012
Ohjaaja: Lehtonen, Suvi
Sivumäärä: 58
Liitteitä: 3

Asiasanat: perintä, perintälaki, perintätoimistot, saatavat, velallinen

Suomesta on tulossa yhä enemmän ja enemmän luottoyhteiskunta. Ihmiset ottavat luottoja suurempia hankintoja varten, mutta myös enenevässä määrin rahoittaakseen jokapäiväisen elämän pikavipeillä ja osamaksuilla. Koska ihmiset ylivelkaantuvat, on perinnästä tullut yhä useammille arkipäivää.

Velallisten käsitys perinnästä on usein kielteinen. Koetaan, että perintätoimistot toimivat lainsäädännön ulkopuolella. Uskotaan, että toiminnan tarkoitus on saattaa velallinen vielä suurempiin taloudellisiin ongelmiin lisäämällä korkoja ja perintäkuluja. Törmään tähän asenteeseen päivittäin työssäni perintäkäsittelijänä.

Tässä opinnäytetyössä käsittelen perintään liittyvää lainsäädäntöä ja perintätoiminnan valvontaa. Tutkimus on kvalitatiivinen, eli laadullinen. Lähteinä on käytetty aiheeseen liittyvää kirjallisuutta, lainsäädäntöä sekä erilaisten tahojen www-sivuja. Haluan tuoda esiin, että perintä on tarkoin säänneltyä sekä valvottua toimintaa, jonka tavoitteena on kotiuttaa maksamatta jäänyt saatava mahdollisimman nopeasti, kuitenkin aiheuttamatta velalliselle epämiellyttäviä seuraamuksia.

Työ sisältää paljon lainsäädäntöä ja esimerkkejä oikeuden ratkaisusta tietyissä perintään liittyvissä kysymyksissä. Työni alkaa selvityksellä siitä, mitä perintä on. Olen käynyt läpi perintään liittyviä käsitteitä, kuten erilaisia saatavatyyppejä. Selvitän käytännön läheisesti erilaiset perintäkeinot ja niiden käyttötarkoitukset. Perinnän valvontaa käsittelevässä osassa tuon esiin mitä asioita perintää harjoittavan elinkeinonharjoittajan on otettava toiminnassaan huomioon. Käsittelen lähemmin perintälakia, saatavan vanhentumista sekä tulevaisuuden muutoksia, jotka tulevat vaikuttamaan perintätoimintaan radikaalisti.

Työssä on käytetty paljon väliotsikoiteja, jotta se voisi toimia eräänlaisena hakuteoksen perinnästä kiinnostuneelle lukijalle, kuten uudelle velallisasiakaspalvelijalle. Yhteenvetona työstäni selviää, että perintä on tarkoin säädeltyä toimintaa ja sitä valvotaan erittäin tarkasti varsinkin velallisen aseman turvaamiseksi.

DEBT COLLECTION IN A NUTSHELL – GUIDE FOR A NEW DEBT COLLECTION ADVISOR

Grén, Sini-Tuulia
Satakunta University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration
May 2012
Supervisor: Lehtonen, Suvi
Number of pages: 58
Appendices: 3

Keywords: debt collection, debt collection legislation, debt collection offices, debts, debtor

Finland is becoming even more and more a credit society. People are taking loans not only for bigger purchases but also their everyday lives are based on the short-term loans and hire purchases. Debt collection has become fairly common because people are getting more and more over-leveraged.

The debtor's perception of debt collection is usually negative. They feel that debt collection offices are operating outside of legislation. They believe that the offices are purposely trying to get the debtor into even bigger financial problems by adding interests and other collection charges. I come across with these attitudes every day at my work as a debt collection customer advisor.

In this thesis, I cover the debt collection legislation and the surveillance of the debt collection business. The research is qualitative. For sources, I have used relevant literature, legislation and several different web pages. I want to bring up the fact that debt collection is a specific pursuit with a purpose of repatriating unpaid debts as soon as possible without causing unpleasant consequences to the debtor.

The thesis includes a lot of information about legislation and also examples of adjudications about certain questions associated with debt collection. My thesis starts with a discussion about what debt collection is. I have gone through concepts related to debt collection, such as different debt types. I explain pragmatically the different resources in debt collection and how they are used. In the chapter about debt collection surveillance, I bring up matters that an entrepreneur has to take into account when practicing debt collection. I go through the legislation that regulates the debt collection, the out-dating of claims and also the changes which will in the future effect debt collection radically.

I have used a lot of sub-headings so that this thesis would function as sort of a reference book to people who are interested in debt collection, such as new customer advisors in debt collection. The conclusion is that debt collection really is highly supervised, especially in order to secure the debtor's position.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	7
1.1	Tutkimusongelma	8
1.2	Tutkimusmenetelmä.....	8
2	MITÄ ON PERINTÄ	9
2.1	Miksi perintää tarvitaan?	9
2.2	Kuluttaja- ja yritysperintä	10
2.3	Erilaiset saatavatyyppit	12
2.4	Perintätoimiston käyttö velkojan näkökulmasta	13
3	PERINTÄTOIMEKSIANTO	14
3.1	Ostetut saatavat	14
3.2	Perintätoimeksiannon rajoitukset.....	15
3.3	Perintätoimeksiannon riitautuksen vaikutus perintään	16
4	PERINTÄTOIMINNAN VALVONTA.....	17
4.1	Perintätoiminnan luvanvaraisuus	17
4.2	Tietosuoja perinnässä.....	21
4.2.1	Ilmoitukset tietosuojavaltuutetulle	22
4.2.2	Velallisen tiedonsaantioikeus	23
4.3	Hyvä perintätapa	23
5	PERINTÄLAKI.....	24
5.1	Hallituksen esitys	25
5.2	Perintälain voimaantulo	26
6	PERINTÄKEINOT	27
6.1	Vapaaehtoinen perintä	27
6.1.1	Maksumuistutus	28
6.1.2	Puhelinperintä.....	28
6.1.3	Muut keinot	29
6.1.4	Yksityisoikeudellinen tratta.....	29
6.2	Oikeudellinen perintä.....	31
6.2.1	Haaste ja täytäntöönpanoperuste	31
6.2.2	Ulosottoperintä.....	33
6.3	Jälkiperintä.....	34
7	PERINTÄKULUT.....	35
7.1	Koron määräytyminen perinnässä olevalle saatavalle	38
7.2	Arvonlisävero.....	41
8	SAATAVAN VANHENTUMINEN.....	42

8.1	Historia ja hallituksen esitys	42
8.2	Laki velan vanhentumisesta	44
8.3	Yleinen vanhentumisaika	44
8.4	Velan vanhentumisen katkaiseminen	46
8.5	Velan lopullinen vanhentuminen ja määräajan jatkaminen	46
9	TULEVAISUUDEN MUUTOKSET	49
9.1	Kilpailutilanne	49
9.2	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/7/EU	50
9.3	Maksuviivästystyöryhmän mietintö 54/2011	51
9.3.1	Hyvä perintätapa	52
9.3.2	Vanhentuneen tai riitautetun saatavan perintä	52
9.3.3	Velallisen oikeus saada perintä keskeytettyä	53
9.3.4	Kuluttajasaatavien perintäkulut	53
9.3.5	Suorituksen kohdistaminen	54
10	JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO	54
	LÄHTEET	57
	LIITTEET	

LYHENTEET

HO Hovioikeus

KA Kuluttaja-asiamies

KKO Korkein Oikeus

MT Markkinatuomioistuin

1 JOHDANTO

Olen työskennellyt perintäyhtiössä neljä vuotta erilaisissa tehtävissä. Tämän hetkinen työkuvani on keskustella velallisasiakkaiden kanssa heidän velka-asioidensa järjestämisestä. Työssäni törmään usein siihen, että velallisasiakkailta on hyvin paljon harhaluuloja perintäyhtiöiden toiminnasta, ennen kaikkea lainmukaisuudesta. Kuulen usein kommentteja siitä, että perintäyhtiöt ovat huijari- ja kiskuriyrityksiä, jotka riistävät ja huijaavat viattomia ihmisiä. Yksi usein kuulemistani väitteistä on, että velallinen ei koe olevansa perintäyhtiölle velkaa, koska ei ole sieltä mitään ostanut tai sopimuksia solminut.

Tämän työn tarkoituksena on selvittää mitä on perintä, mihin sitä tarvitaan ja miten perintäyritysten toimintaa ja varsinaista perintää säädelään. Työn käyttötarkoituksena on toimia perintäoppaana uudelle velallisasiakaspalvelun asiakasneuvojalle, jonka tehtävänä on perustella velallisasiakkaalle perinnän kulku, oikeellisuus ja velan maksamisen tarkeys. Tästä työstä asiakasneuvoja löytää argumentit lähes kaikkiin yleisimpiin väitteisiin, joiden perusteella velallisasiakkaat kieltäytyvät velan maksusta.

Opinnäytetyöni toisessa luvussa käsittelen perintää käsitteenä, mitä perintä on ja miksi sitä tarvitaan. Lisäksi käyn läpi erilaiset saatavatyypit, joita perinnässä käytetään sekä velallisen riitautuksen vaikutuksen perintätoimeksiannon perintään. Perintä on tarkoin säädeltyä erilaisten lakien nojalla sekä toimialana luvanvaraista, joten käsittelen näitä asioita tämän työn kolmannessa luvussa. Perintälaki on perinnässä hyvin oleellinen ja keskeinen asia, joten olen varannut sille kokonaisen luvun, eli neljännessä kappaleessa esitän perintälain muodostumisen aina historiasta ja hallituksen esityksestä lähtien tähän hetkiseen tilanteeseen. Viidennessä luvussa tutkittavina aiheina ovat erilaiset perinnässä käytettävät keinot aina maksumuistutuksesta jälkiperintään. Kuudes luku käsittelee perintäkuluja ja koron määräytymistä. Työssäni olen huomannut, että velallisasiakkailta on paljon väärää käsityksiä ja olettamia saatavan vanhenemisesta, joten tämän työn seitsemäs luku on varattu saatavan vanhenemiselle ja siihen liittyville erityissäännöksille. Tulevaisuus on tuomassa suuria muutoksia perintä-alalle ja perintälainsäädäntöön, pääosin

velallisen eduksi, joten luvussa kahdeksan käsittelen perintään koskevaa EU-direktiiviä sekä maksuviivästystyöryhmän mietintöä, jotka tulevat vaikuttamaan nykyiseen perintää koskevaan lainsäädäntöön.

1.1 Tutkimusongelma

Työni tutkimusongelmana on selvittää mitä perintä on ja miten perintää tulee hoitaa. Idean tähän tutkimukseen sain työstäni perintäneuvojana. Törmään päivittäin siihen, miten vähän velallisasiakkaat tosiasiallisesti tietävät perinnästä sekä siihen, kuinka tärkeää asiakasneuvojan on osata perustella velalliselle perinnän oikeellisuus ja velan maksamisen tärkeys. Työni ei sisällä haastattelua, eikä sillä ole toimeksiantajaa, vaan tarkoitus on koota tietoa erilaisista lähteistä yhdeksi kattavaksi paketiksi. Lisäksi kirjoitan omia kokemuksiani velallisasiakkaiden vääristä oletuksista ja peilaan niitä teoriaan.

1.2 Tutkimusmenetelmä

Koska tutkimuksessani ei ole varsinaista määrällistä tutkimusta, on tutkimukseni laadullinen eli kvalitatiivinen. Tutkimukseni on kokonaisvaltaista tiedonhankintaa. Kvalitatiivisen tutkimuksen yksi tekijä on, että tutkija on osa tutkittavaa prosessia. Koen itse olevani osa tätä tutkimusta, koska peilaan teoriaa omaan kokemukseeni siitä, miten velallisasiakkaat perinnän näkevät. Laadullinen tutkimusmenetelmä etenee käytännön ilmiöistä ja havainnoista teoriaan. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on tärkeää ymmärtää ja tuoda esiin miten joku ilmiö liittyy ympäristöönsä. Väärinkäsitysten välttämiseksi ja tutkimuksen myöhäisemmän tulkinnan kannalta on tärkeää tuoda ilmiön ja teorian suhde selkeästi esiin. Tämän vuoksi käytän tässä opinnäytetyössä esimerkkejä oikeasta elämästä, eli siitä miten olen työssäni kokenut velallisasiakkaiden ymmärryksen perinnästä ja sen toimintatavoista. (Pitkäranta 2010, 13 ja 20–21.)

2 MITÄ ON PERINTÄ

Koska tämä työ käsittelee perintäalan yritysten toimintaa ja perinnän säätelyä, on syytä selvittää mitä perinnällä tarkoitetaan. Miten perintä toimii ja mistä se saa alkunsa. Kaikki toimenpiteet, joiden tarkoituksena on saada velallinen vapaaehtoisesti suorittamaan erääntynyt saatava, ovat perintää (Pönkä & Willman 2005, 22).

Kun saatavaa peritään ilman lakisääteistä insolvenssimenettelyä, eli maksukyvyttömyysmenettelyä, kutsutaan velkojan toimia yksityiseksi tai vapaaehtoiseksi perinnäksi. Maksukyvyttömyysmenettelyllä tarkoitetaan yksityishenkilön velkajärjestelyä, yrityssaneerausta sekä konkurssia. Vapaaehtoisen perinnän tarkoituksena on kotiuttaa saatavat tehokkaasti ilman tuomioistuimen tai ulosotto-organisaation toimiin turvautumista. Jos saatavaa ei saada kotiutettua vapaaehtoisen perinnän keinoin, voidaan perintää jatkaa oikeudellisella perinnällä, jota kutsutaan myös pakkoperinnäksi. Velkoja voi hoitaa saatavansa perinnän itse tai ulkoistaa sen ulkopuoliselle taholle. Tällöin velkojana toimii usein perintäalan yritys, jolle saatava annetaan perintään tai myydään saatava kokonaan perintäyrityksen omistukseen. (Koulu & Lindfors 2010, 39; Lindström 2011, 209.)

Perinnän aloittamisen edellytyksenä on, että saatava on erääntynyt maksettavaksi. Ennen erääntymistä velkojalla ei ole oikeutta lähettää maksumuistutusta erääntymässä olevasta saatavastaan. Jos asiakas ottaa itse yhteyttä maksun järjestämiseksi ennen eräpäivää, voidaan hänen kanssaan sopia eräpäivän siirrosta tai muista maksujärjestelyistä. Huomattavaa on, että velkoja ei ole velvollinen suostumaan itselleen taloudellisesti vahingolliseen järjestelyyn tai luopumaan oikeuksistaan. (Pönkä & Willman 2005, 43.)

2.1 Miksi perintää tarvitaan?

Perintää käytetään siis erääntyneiden saatavien kotiuttamiseksi. Lähtökohtana on, että velallisella ei ole ollut kykyä tai halua saatavan suorittamiseen.

Vuonna 1986 Suomessa purettiin sodanjälkeistä aikaa hallinnut luottojen säännöstely ja Suomi muuttui luottoyhteiskunnaksi. Kansalaisten oli helpompi saada luottoa ja luotonanto vapautui. Nykyään velkaantuminen on yritysten ja kotitalouksien arkipäivää, eikä sitä kaihdeta. 1980-luvun lopussa velkaantuminen oli nopeaa ja vuosina 1990–1993 koettu lama saattoi olla seurausta liikavelkaantumisesta. Enimmäkseen velkaantuminen perustuu korolliseen luotonottoon järjestäytyneiltä luottomarkkinoilta, eli ammattimaisilta velkojilta. Velkaantuminen voi tapahtua monesta eri syystä ja monella eri tavalla. Kotitaloudet velkaantuvat pääsääntöisesti asunto- ja kulutusluottojen vuoksi, kun taas yritykset velkaantuvat saadakseen pääomaa suuriin investointeihin tai yritysostoihin. Pääosin velkaantuminen on yhteiskunnan kannalta myönteistä. Talouden ja hyvinvoinnin kasvu luetaan valtaosin luotollisten pääomien helpon saatavuuden ansioksi. Käsitteenä velkaantumista pidetään neutraalina, sillä velkojen ongelmaton takaisinmaksu on asioiden normaali järjestys. Suurin osa talousyksiköistä maksaa velkansa oma-aloitteisesti ja tunnollisesti. Kun yksittäinen velallinen ei kykene maksamaan takaisin saamiaan luottoja, puhutaan ylivelkaantumisesta. Ylivelkaantuminen käsitteenä ei ole neutraali, vaan tuo esiin vivahteen, että velallisella on ongelmia luottojen takaisinmaksussa. Ongelmat voivat vaihdella maksun viivästyksestä siihen, ettei luottoa makseta koskaan takaisin. Ylivelkaantuminen ei ole uusi ilmiö, vaan yhteiskunnissa on aina ollut velallisia, jotka ovat hidastelleet maksuissaan tai jättäneet ne kokonaan hoitamatta. Suomen asema luottoyhteiskuntana on kuitenkin kärjistänyt ongelmaa, sillä maksujen laiminlyönnit ovat tavallisempia, kun velkaa otetaan ja annetaan paljon. (Koulu & Lindfors 2010, 21–22.)

2.2 Kuluttaja- ja yritysperintä

Perintää voidaan kohdistaa sekä kuluttajiin, että yrityksiin. Perintää harjoittavan on tiedettävä onko kysymys kuluttaja- vai yritysvelallisesta.

Pääsääntöisesti velallista koskevat velvoitteet ovat samanlaisia riippumatta siitä, onko kyseessä kuluttaja, yritys vai yhteisö, mutta lainsäädännössä on olemassa eräitä vain kuluttajasaatavia koskevia säännöksiä, siksi on tärkeää hahmottaa kuluttajakäsite oikein.

Vain kuluttajasaatavia koskevia säännöksiä ovat:

- velkojan on lähetettävä velalliselle yksilöity kirjallinen maksuvaatimus
- tratan käyttökielto kuluttajasaatavan perinnässä
- kuluttaja-asiamiehen suorittama valvonta
- perintäkulut sekä ulosottokelpoisuus
- velallisen kokonaiskuluvastuu
- elinkeinonharjoittajalle asetettava kielto perintälain vastaisen menettelyn jatkamisesta sekä markkinatuomioistuimen tai kuluttaja-asiamiehen mahdollisuus asettaa kyseinen kielto.

(Pönkä & Willman 2005, 30, 34.)

Kuluttajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä, joka hankkii kulutushyödykkeen muuhun kuin elinkeinotoimintansa harjoittamiseen. Luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka tuloa tai muuta taloudellista hyötyä saadakseen pitää kaupan, myy tai muutoin tarjoaa kulutushyödykkeitä vastiketta vastaan hankittavaksi, kutsutaan elinkeinonharjoittajaksi. Elinkeinoharjoittajia ovat esimerkiksi toiminimet, osakeyhtiöt, kommandiittiyhtiöt, avoimet yhtiöt ja yksityiset elinkeinon harjoittajat. (Pönkä & Willman 2005, 30–31.)

Kuluttajasaatavia ovat elinkeinonharjoittajien saatavat, jotka perustuvat kulutushyödykkeen luovuttamiseen tai luotonantoon kuluttajille sekä julkisoikeudellisen oikeushenkilön saatavat tai julkisen tehtävän hoitamiseen liittyvät saatavat silloin, kun velallinen on yksityishenkilö. Tyypillisiä kuluttajasaatavia ovat tuotteiden tilauslaskut, puhelinlaskut, tavarankulujen osamaksulaskut, vakuutusmaksut ja pankkilainat. Mikäli kuluttajasaatavassa on yksityishenkilö takaajana, pidetään tältä perittävää takaussaatavaa myös kuluttajasaatavana. (Kuluttajavirasto 2005, 2.)

Lähtökohtaisesti on helppo erottaa onko kyseessä kuluttaja vai elinkeinonharjoittaja. Ongelma syntyy usein silloin, kun elinkeinonharjoittaja on ostanut kulutushyödykkeen tai palvelun ja on epäselvää onko hankinta tapahtunut henkilökohtaiseen vai yritystoiminnan käyttöön. Lopullisen velkavastuun osalta tämä ei tuota ongelmaa, sillä yrittäjä vastaa viime kädessä itse yrityksenä vastuista omalla omaisuudellaan. Perinnässä tulee kuitenkin olla selvillä kumman tyyppisestä

velallisesta on kysymys, sillä esimerkiksi julkisoikeudellista trattaa voidaan käyttää vain, jos kyseessä on yrityssaatavan perintä. Pääperiaatteena tulee pitää sitä, että jos hyödyke on ostettu yrityksen nimiin, voidaan sitä pitää yrityssaatavana ja tratan käyttö on tällöin sallittua. (Pönkä & Willman 2005, 32–33.)

2.3 Erilaiset saatavatyypit

Perinnän näkökulmasta saatavat voidaan jakaa kahteen eri ryhmään, yksityisoikeudellisiin ja julkisoikeudellisiin saataviin. Näiden saatavatyypien ero on saatavan ulosottomenettelyyn saattamisessa.

Yksityisoikeudellisia ovat kaikki ne saatavat, joista ei ole erikseen säädetty erityislainsäädännössä. Jos yksityisoikeudellista saatavaa halutaan periä ulosoton avulla, tulee saatavalle hankkia ensin täytäntöönpanoperuste. Tavallisin täytäntöönpanoperuste on alioikeuden antama yksipuolinen tuomio velkomusasiassa. Jos asiaan liittyy velkojan ja velallisen välinen riita, voidaan asia ratkaista hovioikeuden tai korkeimman oikeuden lainvoimaisella tuomiolla. Riitaista saatavaa ei voida periä ulosottoteitse ennen lainvoimaista tuomiota. Jos asiassa on tapahtunut rikos, eli rikoksen tekijä on tuomittu korvaamaan velkojalle aiheutunut vahinko, on saatava rikosperusteinen. (Pönkä & Willman 2005, 17–19.)

Julkisoikeudellista saatavaa kutsutaan nimellä suoraan ulosottokelpoinen saatava. Nimensä mukaisesti tällainen saatava voidaan panna eräännyttyään täytäntöön ulosotossa. Julkisoikeudellisille saataville ei tarvitse erikseen hakea lainvoimaista päätöstä tai tuomiota. Pääsääntöisesti julkisoikeudellisia saatavia ovat valtion, kuntien ja kuntayhtymien palvelut. Kuitenkaan kaikki julkisyhteisöjen tuottamat palvelut eivät ole suoraan ulosottokelpoisia. Julkisoikeudellisia saatavia ovat esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut, vanhustenhuollon maksut, päivähoitomaksut ja jätemaksut. Sen sijaan esimerkiksi kuntien omistamien vuokra-asuntoyhtiöiden saatavat ovat yksityisoikeudellisia saatavia. (Pönkä & Willman 2005, 17–19.)

Lisäksi on olemassa saatavia, joita on vaikea luokitella kumpaankaan edellä mainittuun ryhmään. Vakuutusyhtiöillä on joissain tapauksissa oikeus periä saatavaansa kuten julkisoikeudellista saatavaa. Tämän edellytyksenä on, että jatkuvan vahinkovakuutuksen vakuutusehdoissa on määrätty, ettei vakuutuksenantajan vastuu lakkaa ennen sopimuskauden päättymistä vaikka vakuutettu olisi laiminlyönyt maksun suorittamisen. Lisäksi edellytyksenä on, että vakuutuksenottajalle on ilmoitettu asiasta hänelle lähetetyssä maksulipussa. Jos velallinen kiistää saatavan, on se perittävä kuten yksityisoikeudellinen saatava. (Pönkä & Willman 2005, 17–19.)

2.4 Perintätoimiston käyttö velkojan näkökulmasta

Silloin tällöin velallisasiakas ihmettelee, miksi alkuperäinen velkoja on siirtänyt saatavan perintätoimiston perittäväksi, eikä hoida perintää itse. Usein velallinen myös luulee, että perintäkulut syntyvät perintätoimiston toimesta, eivätkä varsinaisesta saatavan perinnästä.

Kun yritys suunnittelee saatavien perinnän ulkoistamista perintätoimistolle, tulee sen ottaa huomioon monia eri asioita. Oleellisin asia on saavuttaa mahdollisimman suuri kokonaishyöty. Perintätoimiston käyttö lisää usein tehoa perintään, sillä ulkopuoliselta taholta tuleva perintäkirje tehoaa asiakkaaseen paremmin. Perintä aiheuttaa yritykselle aina kuluja, eikä niitä kaikkia saada välttämättä perittyä velalliselta. Kuluiksi tulisi laskea myös piiloon jäävät kulut, kuten perintään kuuluva henkilöstön työaika ja atk-kustannukset. (Lehtonen, Mökkönen, Töyrylä & Seilu 2012.)

Edellä mainituista syistä johtuen moni yritys on tänä päivänä ulkoistanut saatavien perinnän ulkopuoliselle taholle. Ulkopuolisen tahon suorittama perintä vapauttaa yrityksen omat voimavarat muihin tehtäviin, kuten uusien asiakassuhteiden solmimiseen.

3 PERINTÄTOIMEKSIANTO

Jotta perintätoimisto voi toimia, tarvitsee se toimeksiantajiltaan perintätoimeksiantoja, joita periä velallisasiakkailta. Tämä seikka herättää velallisilla usein ihmetystä, koska tyypillinen väite on, että velallinen ei koe tehneensä sopimusta perintäyrityksen kanssa tai ei ole mielestään perintäyritykselle mitään velkaa, koska ei ole kyseisestä yrityksestä mitään ostanut.

Perintä perustuu alkuperäisen velkojan ja perintätoimiston väliseen sopimukseen saatavan perinnästä. Sopimusta kutsutaan toimeksiantosopimukseksi, jonka perusteella perintätoimisto sitoutuu kotiuttamaan alkuperäisen velkojan saatavan mahdollisimman tehokkaasti. Alkuperäinen velkoja ja perintätoimisto sopivat sopimuksessaan palkkion suuruuden. Samoin sopimuksessa mainitaan millaisia toimenpiteitä sopimus koskee. (Lehtonen, Mökkönen, Töyrylä & Seilu 2012.) Perintätoimisto voi hoitaa saatavan perinnän heti ensimmäisestä maksumuistutuksesta saakka tai esimerkiksi vain saatavaa koskevan oikeudellisen perinnän.

Kun velkoja ja perintätoimisto tekevät sopimuksen saatavan perinnästä, on huomioitavaa, että monessa sopimuksessa saatava jää perintätoimiston perittäväksi, kunnes se on kokonaan maksettu. Tällöin perintätoimisto on oikeutettu palkkioon vaikka perinnän suorittaisikin joku muu taho tai velallisiasiakas maksaisi saatavan suoraan alkuperäiselle velkojalle. (Lehtonen, Mökkönen, Töyrylä & Seilu 2012.)

3.1 Ostetut saatavat

Sen sijaan, että yritys antaisi saataviaan perittäväksi yksittäisinä toimeksiantoina, voi se myydä kokonaisia saatavakantoja ulkopuolisen tahon perittäväksi. Saatavan voi myydä milloin tahansa alkuperäisen eräpäivän jälkeen, ennen oikeudellista perintää, oikeudellisen perinnän tai jälkiperinnän aikana. Myydessään saatavat yritys välttyy perinnästä aiheutuvilta kuluilta, suojautuu luottotappioriskiltä ja pystyy rahoittamaan toimintaansa kaupasta saamallaan varoilla. (Intrum Justitia Oy:n www-sivut 2012.) Yleensä lähtökohtana on päästä eroon vanhoista saatavakannoista, esimerkiksi yritysfuusion yhteydessä. Yritykselle voi olla myös mielekkäämpää saada rahat

saatavakannoista heti, kuin odottaa suoritusien kotiutumista perintätoimeksiantojen avulla. Saatavakantojen ostoissa kyse on yleensä kuluttajasaatavien perinnästä, sillä yrityssaatavien kohdalla saatavat on usein todettu arvottomiksi esimerkiksi konkurssien kautta. Perintäyrittäjä ostaa saatavat toimeksiantajalta oikeaksi määrittelemällään hinnalla. Hinnan määrittäminen tapahtuu saatavien kokonaiskertymän arvioinnin kautta. Jos kyse on vanhoista saatavista ja velallisjoukossa on paljon maksukyvyttömyksiä todettuja henkilöitä, on saatavakannan hinta alhainen. Joskus voidaan ostaa myös tuoreita saatavia, mutta pääosin saatavien myymisessä on kyse yrityksen luottotappioiksi kirjaamista saatavista. (Suomen Asiakastieto Oy:n www-sivut 2012.)

3.2 Perintätoimeksiannon rajoitukset

Laki saatavien perinnästä säättää seuraavaa:

”Toimeksisaajan perittäväksi ei saa antaa sellaisia valtion saatavia tai lainvastaisen menettelyn vuoksi määrättyjä julkisoikeudellisia maksuseuraamuksia, jotka voidaan periä ulosottoimin ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa säädetään”

(Laki saatavien perinnästä 513/1999, 9 §).

Tällä pykälällä tarkoitetaan seuraavanlaisia saatavia:

- Tuomioistuimen ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävät maksut. Tällaisia maksuja ovat esimerkiksi tuomioistuimen, haastemiehen ja kihlakunnansyyttäjän suoritteista perittävät maksut, kuten oikeudenkäyntimaksu, hakemusmaksu ja toimitusmaksu. Perittäväksi ei myöskään saa antaa toimituskirjamaksuja, eli ote-, jäljennös- ja todistusmaksuja.
- Julkisoikeudellisista suoritteista perittävät maksut. Tällä tarkoitetaan sellaista viranomaisen tekemää suoritetta, jonka tuottamiseen tällä on lainsäädäntöön perustuva yksinoikeus. Tällaisia maksuja ovat esimerkiksi ajokortti, passi ja henkilöllisyystodistus. (Pönkä & Willman 2005, 132–134.)

Edellä mainittujen saatavatyyppien lisäksi eräiden julkisten maksujen perinnästä on säädetty erityislaeilla. Seuraavassa mainitsen muutamia maksuja, joissa erityislainsäädäntö sivuuttaa lain saatavien perinnästä.

- Elatusapu on suoraan ulosottokelpoinen maksu, jota voidaan periä maksuvelvolliselta elatusturvalain ja lapsen elatuksesta annetun lain nojalla. Koska kyseiset saatavat ovat usein arvoltaan suura, ovat kaupunkien ja kuntien edustajat esittäneet, että saatavista tulisi voida antaa perintätoimeksianto.
- Sakot, menetykseksi tuomitut rahamäärät ja oikeudenkäynnissä maksettaviksi tuomittavat korvaukset peritään täytäntöönpanosta annetun lain nojalla.
- Valtionvero, kunnallisvero, kirkollisvero ja sairausvakuutusmaksut peritään veronkantolain nojalla.
- Televisiolupamaksut, pysäköintivirhemaksut ja joukkoliikenteen tarkastusmaksut ovat myös luokiteltu saataviksi, joista ei voida tehdä perintätoimeksiantoja.

(Pönkä & Willman, 2005 132–134.)

3.3 Perintätoimeksiannon riitautuksen vaikutus perintään

Velallisella on oikeus esittää saatavaa koskevia huomautuksia tai mikäli kyseessä on täysin aiheeton saatava, ilmoittaa reklamaatio. Reklamaatio tulisi esittää viipymättä tai kohtuullisen ajan kuluessa, mutta toisinaan velallinen esittää reklamaationsa vasta kun perintä on edennyt jo pitkälle. (Pönkä & Willman 2005, 104.)

Jos reklamaatio on esitetty ennen perintää tai heti perinnän käynnistyttyä, on mahdollista, että edellytyksiä vapaaehtoisen perinnän jatkamiselle ei ole. Jos reklamaatio esitetään silloin kun saatava on siirretty toimeksisaajalle perittäväksi, tulee toimeksisaajan ottaa yhteys velkojaan ja selvittää onko perinnän jatkamiselle edellytyksiä. Mikäli osapuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen saatavan oikeudellisuudesta, voidaan asia saattaa alioikeuden käsittelyyn laajana riita-asiana. Joskus velallinen käyttää reklamaatiota maksusuorituksen viivästyttämiseen.

Velkojalla on kuitenkin aina oikeus saattaa asia alioikeuden käsittelyyn, riippumatta siitä minkälaisia väitteitä velallinen on esittänyt. Velallinen ei voi myöskään jättää maksamatta koko saatavaa, jos osa siitä on riitautettu. (Pönkä & Willman 2005, 104.)

Yleisimmät riitautukset ovat maksuväite ja maksun suorittaminen ennen maksumuistutusta. Maksuväitteessä velallisella on näyttötaakka, eli hänen tulee voida osoittaa suorittaneensa maksun. Perinnän aloittamisajankohtana pidetään perimiskirjeeseen painettua kirjeen lähettämispäivämäärää. Tuona päivänä velkoja on ryhtynyt perimistoimenpiteisiin ja on oikeutettu perimiskuluihin. Maksu suorittaminen alkuperäisen laskun viitetiedoilla, ei poista velallisen velvollisuutta korvata jo syntyneet perintäkulut. (Pönkä & Willman 2005, 105–106.)

Hyvän perintätavan mukaista on, että kaikkiin reklamaatioihin suhtaudutaan huolellisesti ja asiallisesti. Perintätoimistoilla on lisäksi korostettu hyvän perintätavan mukainen selonottovelvollisuus saatavan oikeellisuudesta. (Pönkä & Willman 2005, 108.)

4 PERINTÄTOIMINNAN VALVONTA

Työssäni törmään usein käsitykseen, että perintätoimistot ovat mafiayrityksiä, jotka toimivat täysin oman päänsä mukaan. Kuulen usein velallisasiakkailta, että perintäyhtiöt pitäisi kieltää lailla. Velallisasiakkailta ei selkeästikään ole tietoa siitä, että perintätoimintaa harjoittavien yritysten toimintaa valvotaan tarkasti, onhan kyseessä luvanvarainen elinkeino. Luvanvaraisuuden lisäksi perintätoimistojen on noudatettava toiminnassaan säädöksiä henkilötietojen käsittelystä sekä tietosuojasta.

4.1 Perintätoiminnan luvanvaraisuus

Perintätoiminta on luvanvarainen elinkeino, jota säätelee vuonna 1999 annettu laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta. Perintää toisen lukuun saa harjoittaa vain sellainen, jolle on myönnetty toimilupa. Toimilupien lupa- ja valvontaviranomaisena

toimii Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Työ- ja elinkeinoministeriön www-sivut 2012.)

Laissa perintätoiminnalla tarkoitetaan saatavien perintään toisen lukuun sekä omien saatavien perintää tapauksissa, joissa on ilmeistä, että saatavat on otettu vastaan yksinomaan perintätarkoituksessa. Seuraavissa tapauksissa perintää voidaan harjoittaa ilman toimilupaa:

- jos perintätoiminta on satunnaista, eikä sitä ole markkinoitu
- jos perintää harjoittaa yhteisö tai säätiö toisen samassa olevan yhteisön, säätiön, valtion, kunnan, kuntayhtymän tai seurakunnan lukuun siten kuten kirjanpistolaissa on määrätty
- jos toimeksiantaja ja perintätoiminnan harjoittaja kuuluvat samaan kirjanpistolaissa tarkoitettuun konserniin tai jos ne ovat saman luonnollisen henkilön määräysvallassa
- rahoitustarkastuksesta, vakuutuksista tai eläkkeistä erikseen säädettyjen lakien tarkoittamien saatavien perinnässä
- jos perinnän harjoittajana on asianajaja tai hänen apulaisensa
- jos perittävä on kuolinpesän saatavat ja perinnän suorittaa kuolinpesän osakas tai pesänselvittäjä
- jos perittävä on konkurssipesän saatavat ja perinnän suorittaa pesänhoitaja.

On huomattavaa, että toimilupa vaaditaan, jos saatava on siirretty toimeksiantajalle, kuolinpesälle tai konkurssipesälle yksinomaan perintätarkoituksessa.

(Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta 517/1999, 1 §.)

Toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakija on luotettava ja vakavarainen. Luotettavana hakijana pidetään sellaista henkilöä, jota ei ole lainvoiman saaneella tuomiolla viiden viimeisen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan henkilön olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan perintätoimintaa. Vakavaraisuuden mittarina on, että voidaan pitää ilmeisenä, että hakija kykenee vastaamaan taloudellisista velvoitteistaan. Hakijan oltava sellainen,

joka saa harjoittaa elinkeinoa Suomessa. Hakemuksessa on ilmoitettava perintätoiminnasta vastaava henkilö. Tämä henkilö on velvollinen huolehtimaan siitä, että perintätoiminnassa noudatetaan hyvää perintätapaa ja että perintätoimintaa muutoinkin harjoitetaan lainmukaisesti. Kyseisen henkilön on hallittava itseään ja omaisuuttaan sekä hänellä on oltava riittävä käytännön kokemus tai soveltuva koulutus perintätoimintaan. Lisäksi hakijan on kyettävä huolehtimaan toimeksiantajan lukuun perittävistä varoista sekä toimeksiantajaa ja velallista koskevien tietojen asianmukaisesta suojaamisesta. (Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta 517/1999, 2-5 §.)

Toimilupahakemukseen on liitettävä seuraavat asiakirjat:

- todistus siitä, että perintätoiminnasta vastaava henkilö hallitsee itseään ja omaisuuttaan
- kaupparekisteriote
- edellisen tilikauden tilinpäätösasiakirjat
- todistus siitä, ettei hakijalla ole maksamatta erääntyneitä veroja
- selvitys perintätoiminnasta vastaavan henkilön ammattitaidosta
- selvitys siitä, miten toimeksiantajan lukuun perittävien varojen ja omien varojen pitäminen erillään on järjestetty sekä, että toimeksiantajan lukuun perittävät varat säilytetään luotettavalla tavalla
- selvitys siitä, miten toimeksiantajaa ja velallista koskevat tiedot suojataan asianmukaisesti.

(Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta 517/1999, 6 §.)

Toimilupahakemusmalli on tämän työn liitteenä 1.

Toimilupa on voimassa enintään viisi vuotta kerrallaan. Mikäli uutta toimilupaa on haettu viimeistään kaksi kuukautta ennen toimiluvan voimassaoloajan päättymistä, hakija saa jatkaa toimintaansa, kunnes uutta toimilupaa koskeva asia on ratkaistu. Jos perintätoiminnasta vastaava henkilö vaihtuu, on toimiluvan haltijan tehtävä siitä viipymättä ilmoitus aluehallintovirastolle ja esitettävä selvitys uuden vastaavan henkilön kelpoisuudesta. Perintää harjoittavan yrityksen yhden tilintarkastajan on oltava Keskuskauppakamarin tai Kauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja tai

tilintarkastusyhteisö. Toimiluvan haltijan tulee toimittaa aluehallintoviranomaiselle jäljennökset tilintarkastuskertomuksesta ja tilinpäätöksestä liitteineen kahden kuukauden kuluessa tuloslaskelman ja taseen vahvistamisesta. Tilintarkastuskertomuksen tulee sisältää erityinen lausuma siitä, onko toimiluvan haltija pitänyt toimeksiantajan lukuun perimänsä varat erillään omista varoistaan ja säilyttänyt ne luotettavalla tavalla.

(Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta 517/1999, 7-10 §.)

Jos perintää harjoitetaan ilman toimilupaa, on aluehallintoviraston kiellettävä toiminta. Kielto voidaan kohdistaa myös perintätoiminnan harjoittajan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa. Jos toimiluvan haltija laiminlyö laissa määrätyn velvollisuuden, voi aluehallintovirasto kehottaa asianomaista täyttämään sen määräajassa. Lisäksi aluehallintovirasto voi asettaa kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Hämeenlinnan hallinto-oikeus. (Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta 517/1999, 11 §.)

Jos toimiluvan haltija ei enää täytä toimiluvan myöntämisen edellytyksiä, eikä ole määräajassa korjannut niissä olevaa puutetta tai perintätoiminnasta vastaava henkilö on laiminlyönyt velvollisuutensa, voidaan toimilupa peruuttaa. Peruutus voidaan suorittaa myös jos toimiluvan haltija on toistuvasti laiminlyönyt laissa määrätty velvollisuudet. Mikäli peruutus katsotaan olosuhteisiin nähden kohtuuttomaksi, voi aluehallintovirasto antaa toimiluvan haltijalle peruutuksen sijasta kirjallisen varoituksen. (Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta 517/1999, 12 §.)

Aluehallintoviraston on salassapitosäännösten estämättä saatava pyynnöstä toimiluvan haltijalta lain noudattamisen valvontaa varten kaikki tarpeelliset tiedot. Toimilupaa haettaessa aluehallintovirastolla on oikeus saada tarpeellisia tietoja rikos- sekä sakkorekistereistä. (Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta 517/1999, 11–13 §.)

4.2 Tietosuoja perinnässä

Perintätoiminnassa käsitellään velallisten sekä toimeksiantajien henkilötietoja. Henkilötietojen käyttöä säätelee henkilötietolaki. Henkilötietoja ovat kaikki luonnollista henkilöä tai hänen ominaisuuksiaan tai elinolosuhteita kuvaavat merkinnät, jotka voidaan tunnistaa häntä, hänen perhettään tai samassa taloudessa asuvia koskeviksi. Näiden tietojen keräämistä, tallentamista, järjestämistä, käyttöä, siirtämistä, luovuttamista, muuttamista, yhdistämistä, suojaamista, poistamista tai tuhoamista kutsutaan henkilötietojen käsittelyksi. Koska perintäyhtiössä on tarpeen pitää ajantasaista rekisteriä kaikista asiakkaista ja tietojen tulee olla tarvittaessa helposti löydettävissä, on syytä tutustua henkilötietorekisterin ylläpitäjää koskeviin säädöksiin. Tallennettaessa henkilötietoja on tiedettävä mitä luonnollisen henkilön tietoja voidaan rekisteröidä atk-järjestelmään, miten tietoja voidaan käyttää, voidaanko niitä luovuttaa eteenpäin ja kuinka tietoja voidaan säilyttää sekä milloin ne tulee hävittää. Lisäksi on tiedettävä miten suojaudutaan henkilötietojen luvattomalta käytöltä sekä miten rekisteröity voi tarkistaa omat tietonsa. (Lindström 2011, 122–123.)

Henkilötietolaissa säädetään yleiset periaatteet, joiden mukaan henkilötietoja on käsiteltävä. Tällaisia säännöksiä ovat:

- Huolellisuusvelvoite, eli henkilötietoja tulee käsitellä laillisesti, huolellisuutta ja hyvää tietojenkäsittelytapaa noudattaen. Rekisterinpitäjän tulee toimia niin, ettei rekisteröidyn yksityiselämän suoja tai muita yksityisyyden suojan turvaavia perusoikeuksia rajoiteta.
- Henkilötietojen käsittelyn suunnittelu, eli tietojen käsittelyn tulee olla asiallisesti perusteltua. Perusteluista tulee selvittää henkilötietojen käytön tarkoitukset sekä mistä henkilötiedot säännönmukaisesti hankitaan ja mihin niitä luovutetaan. Lisäksi tulee selkeästi ilmetä, minkälaisen rekisterinpitäjän tehtävien hoitamiseksi henkilötietoja käsitellään. Suunnittelu on oltava valmis ennen kuin henkilötietoja aletaan kerätä ja muodostaa henkilörekisteriksi.
- Käyttötarkoitussidonnaisuus, henkilötietoja saa käyttää tai käsitellä vain käsittelyn tarkoitusta vastaavalla tavalla. Sen sijaan sopimatonta ei ole

käyttää henkilötietoja myöhemmin historiallista, tieteellistä tai tilastotutkimusta varten.

- Käsittelyn yleinen edellytys, esimerkiksi perinnässä edellytyksenä voidaan pitää rekisteröitävän ja rekisterinpitäjän asiallista yhteyttä.
- Tarpeellisuusvaatimus, käsiteltävien henkilötietojen tulee olla asian käsittelyn vuoksi tarpeellisia. Rekisterinpitäjän velvollisuutena on huolehtia siitä, ettei virheellisiä, epätäydellisiä tai vanhentuneita henkilötietoja käsitellä.

(Henkilötietolaki 523/1999, 2 § 5-9.)

Perintätoimistojen tulee myös huolehtia niiden velallisasiakkaiden henkilötietojen asianmukaisesta käytöstä, joille on asetettu turvakielto. Henkilö voi saada turvakieillon, jos hänellä on perusteltu syy epäillä oman tai perheensä turvallisuuden olevan uhattuna. Tällöin maistraatti henkilön omasta pyynnöstä voi määrätä, ettei hänen kotikunta- tai osoitetietojaan saa antaa väestötietojärjestelmästä muille kuin viranomaisille. (Maistraatin www-sivut 2012)

4.2.1 Ilmoitukset tietosuojavaltuutetulle

Kaikesta henkilötietojen automaattisesti, eli atk:n avulla tapahtuvasta käsittelystä tulee tehdä rekisteri-ilmoitus tietosuojavaltuutetulle (ks. Liite 2.). Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos tietojenkäsittely tapahtuu vain manuaalisesti, henkilötietoja käsitellään rekisteröidyn yksiselitteisesti antamalla suostumuksella tai hänellä on asiakas- tai palvelusuhteen vuoksi asiallinen yhteys rekisterinpitäjän toimintaan. Ilmoitusta ei tehdä myöskään jos kyseessä on konsernin tai vastaavan yhteenliittymän asiakkaat tai kyse on työntekijöitä koskevista tiedoista ja niitä käsitellään vain yhteenliittymän sisällä. (Lindström 2011, 126.)

Perintätoimintaa koskee myös toiminta-ilmoitusvelvollisuus elinkeinona harjoitettavasta tai toisen lukuun tapahtuvasta toiminnasta, jossa käsitellään henkilörekisterejä ja niissä olevia henkilötietoja. (Lindström 2011, 128.) Tämä toimintailmoitus on tämän työn liitteenä 3.

4.2.2 Velallisen tiedonsaantioikeus

Rekisterinpitäjällä on velvollisuus ilmoittaa jokaiselle mitä häntä koskevia tietoja henkilörekisteriin on talletettu tai onko hänestä rekisterissä tietoja, jos asianomainen tietoja pyytää. Yhtälailla on ilmoitettava rekisterin säännönmukaiset tietolähteet, mihin tietoja käytetään ja luovutetaan. Mikäli asianomaisen tiedoissa on virhe, tulee rekisterinpitäjän ilman aiheetonta viivytystä ja oma-aloitteisesti oikaistava, poistettava tai täydennettävä virheellinen, tarpeeton tai vanhentunut tieto. Perintätoiminnassa kuluttaja- ja yritysvelallisilla on oikeus saada ajantasaiset tiedot velkatilanteestaan, perusteista, lyhennyksistä sekä koroista ja kuluista. Tätä tiedonsaantioikeutta ei tule kuitenkaan sekoittaa henkilötietojen tarkastusoikeuteen, vaan se perustuu perintälaissa säädettyihin velallisen oikeuksiin. Selvitys on annettava velallisen pyynnöstä maksuttomasti kerran vuodessa. (Lindström 2011, 131–132.)

4.3 Hyvä perintätapa

Kuluttajasaatavien perinnässä valvonnasta vastaa kuluttaja-asiamies. Valvonnan helpottamiseksi on laadittu ohje hyvästä perintätavasta, joka noudattaa kuluttaja-asiamiehen kantaa. Ohjeistuksen tarkoituksena on antaa elinkeinonharjoittajille ja julkisyhteisöille ohjeita perinnässä vastaan tulevien ongelmien ratkaisemiksi. Viime kädessä perintälain soveltamisesta ja hyvän perintätavan sisällöstä vastaa markkinaoikeus. (Kuluttajavirasto 2005, 2.)

Hyvän perintätavan säännösten lähtökohtana on, että kaikkien osapuolten oikeusturvasta tulee huolehtia parhaalla mahdollisella tavalla. Vaikka velallinen on syyllistynyt maksuvelvollisuuden laiminlyöntiin, tulee häntä kohdella asiallisesti ja ihmisarvoa kunnioittaen. Sen sijaan velkojalla tulee olla riittävät mahdollisuudet omien oikeuksiensa, eli maksun saannin toteuttamiseen. Hyvä perintätapa – käsitteenä sisältää suuren joukon oikeusohjeita, joiden perusteella perintä tulee suorittaa. (Pönkä & Willman 2005, 37–38.)

Vuonna 1999 voimaan astui Laki saatavien perinnästä, jossa hyvä perintätapa on määritelty siten, että perinnässä ei saa käyttää hyvän perintätavan vastaista tai muutoin velallisen kannalta sopimatonta menettelyä. Perinnässä ei saa antaa vääriä tai harhaanjohtavia tietoja maksun laiminlyönnin seuraamuksista, aiheuttaa velalliselle kohtuuttomia tai tarpeettomia kuluja tai haittaa, eikä vaarantaa yksityisyyden suojaa. (Laki saatavien perinnästä 513/1999, 4 §.)

Esimerkki:

”MT:2001:005

Kuluttaja-asiamies (myöhemmin KA) nosti perintäyhtiötä vastaan kanteen hyvän perintätavan vastaisesta toiminnasta. Vastaaaja oli perinyt velallisilta laskuun sisältyvän arvonlisävero-osuuden myös sellaisissa tapauksissa, joissa velkojalla oli oikeus vähentää kyseinen osuus omassa verotuksessaan. Velallisena oleva elinkeinonharjoittaja oli voinut tehdä vähennyksen verotuksessaan, mutta ei ollut saanut vastaajalta takaisin aiheettomasti maksamamaansa arvonlisäveron osuutta. Jos kyseessä oli kuluttajavelallinen, ei hän voinut tehdä vähennystä omassa verotuksessaan, jonka vuoksi aiheettomasti maksettu vero jäi kokonaan kuluttajan omaksi vahingoksi. KA katsoi vastaajan menetelleen perintälain 4 §:n 2 momentin 2 kohdan vastaisesti ja velallisen kannalta sopimattomasti.

Markkinatuomioistuimien kielsi vastaajaa 300 000 markan sakon uhalla perimästä velkojalle aiheutuviin perintäkuluihin sisältyvää arvonlisävero-osuutta silloin, kun kysymys kuluttajasaatavien perinnästä ja toimeksiantajana oleva elinkeinonharjoittaja on oikeutettu vähentämään osuuden omassa verotuksessaan.”

5 PERINTÄLAKI

Ennen vuotta 1997 Suomessa ei ollut perintätoimintaa koskevaa erityislakia. Ammattimaista perintätoimintaa sai harjoittaa kuka tahansa, joka täytti elinkeinon

harjoittamisen oikeudesta säädettyt yleiset vaatimukset. Henkilörekisterien tallennuksesta ja käytöstä tuli ilmoittaa tietosuojavaltuutetulle. Perintätoimeksiantoon sovellettiin kauppakaarta ja oikeustoimilakia. Samoin eräiden julkisoikeudellisten saatavien perintää oli säädelty erityislaein. Saatavia voitiin periä ulosottoteitse ilman tuomiota tai päätöstä yli 100 erilaisen lainsäädöksen nojalla. (HE 199/1996.)

Koska perintäalalle pääsy oli vapaata, löytyi joukosta myös toimijoita, joiden toiminta ei aina ollut asianmukaista. Hyvä perintätapa sitoi vain Suomen Perimistöimistöjen Liiton jäsenyityksiä, joita oli vain kymmenen. Lisäksi kuluttajasuojaviranomaisen mahdollisuudet puuttua epäkohtiin olivat rajoitetut. (HE 199/1996.)

Ennen perintälain voimaantuloa velallisille oli painostus tarkoituksessa annettu virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja maksun laiminlyönnin seuraamuksista. Perintää oli voitu jatkaa myös riitaisten, epäselvien ja perusteettomien saatavien osalta. Koska perintäkulujen määrää ei ollut määritelty, saattoivat ne olla kohtuuttomia suhteessa saatavaan ja perinnästä aiheutuviin kustannuksiin. Näin ollen perinnän kohteeksi joutuvan oikeusturva oli puutteellinen. (HE 199/1996.)

5.1 Hallituksen esitys

Vuonna 1996 hallitus jätti esityksen, jossa ehdotettiin säädettäväksi laki saatavien perinnästä. Lakia sovellettaisiin eräänntyneen saatavan perintään riippumatta siitä, minkälaista saatavaa perintä koskee tai kuka on velkojana tai velallisena. Laki tulisi koskemaan sekä velkojan itsensä, että velkojan toimeksiantoon perustuvaa perintää. Ehdotuksessa esitettiin, että perinnässä ei saisi käyttää hyvän tavan vastaista tai muutoin velallisen kannalta sopimatonta menettelyä. Väärien tai harhaanjohtavien tietojen antaminen maksun laiminlyönnin seuraamuksista tulisi kieltää, kuten myös tarpeettomien kulujen tai haitan aiheuttaminen. Velallisen yksityisyyden suojaa tulisi varjella perintätoimenpiteissä. Laki tulisi olemaan kuitenkin toissijainen, eli sitä sovellettaisiin vain, jos muualla lainsäädännössä ei toisin säädetä. (HE 199/1996.)

Ammattimaisessa perintätoiminnassa kuluttajasaatavasta olisi toimitettava velalliselle kirjallinen maksuvaatimus, eikä maksun vahvistamista tuomioistuimessa voitaisi vaatia ennen maksuvaatimuksen lähettämistä. Kuluttajasaatavan perinnässä ei saisi käyttää trattaa. Eräitä suoraan ulosottokelpoisia julkisoikeudellisia saatavia ei saisi antaa ulkopuolisen perittäväksi. Lisäksi laki tulisi sisältämään säännöksiä velallisen maksusuojasta, perintäkuluista sekä velkojan lukuun perittyjen varojen säilyttämisestä. (HE 199/1996.)

Lakia valvoisi kuluttajasaatavien osalta kuluttaja-asiamies. Lainvastaisen menettelyn voisi kieltää markkinatuomioistuin ja eräissä tapauksissa kuluttaja-asiamies. Tehosteeksi voitaisiin asettaa uhkasakko. (HE 199/1996.)

5.2 Perintälain voimaantulo

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksen ja Laki saatavien perinnästä astui voimaan 22.4.1999.

Perintälaisissa säädetään erääntyneen saatavan perinnästä sekä perintään liittyvistä velkasuhteen osapuolten asemaan vaikuttavista muista seikoista. Perinnällä tarkoitetaan toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on saada velallinen vapaaehtoisesti suorittamaan erääntynyt velkojan saatava. Laki on toissijainen, eli sitä ei sovelleta, jos muualla lainsäädännössä säädetään toisin. Perintälain säännöksistä ei saa poiketa velallisen vahingoksi. (Laki saatavien perinnästä 513/1999, 1-2 §.)

Käsittelen perintälain säännöksiä tässä työssä eri kappaleissa, mutta nostan nyt esiin muutamia jo hallituksen esityksessä keskeiseksi nousseita kohtia, jotka eivät tule muissa kappaleissa esiin.

Velallisen maksusuojasta on säädetty lain 8 pykälässä siten, että velallisen suorittama maksu on aina pätevä velkojaa kohtaan, riippumatta siitä, onko hän suorittanut sen alkuperäiselle velkojalle tai toimeksisaajalle. Kaikki maksun maksuajasta, -tavasta tai muusta saatavaan liittyvään järjestelystä sitovat myös velkojaa. Kuitenkin jos velallinen tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, ettei toimeksisaaja ollut oikeutettu

vastaanottamaan maksua tai ylitti toimivaltansa, ei tätä pykälää pykälää sovelleta. Laki saatavien perinnästä 513/1999, 8 §.)

Yrityksen, joka perii saatavia toisen lukuun, on pidettävä varat erillään omista varoistaan ja säilytettävä ne pankkitilillä tai muulla luotettavalla tavalla. (Laki saatavien perinnästä 519/199, 11 §.)

6 PERINTÄKEINOT

Jotta saatavat saadaan kotiutetuksi mahdollisimman pian, on perintäyrityksillä käytössään erilaisia keinoja, riippuen siitä onko kyseessä vapaaehtoinen vai oikeudellinen perintä. Maksumuistutus, puhelinperintä ja perintä muilla keinoilla ovat vapaaehtoisen perinnän keinoja. Haaste, yksityisoikeudellinen tratta sekä tuomioistuimen päätös kuuluvat oikeudelliseen perintään. Kun saatavaa ei ole saatu perittyä vapaaehtoisen, eikä oikeudellisen perinnän keinoin, siirtyy se jälkiperintään.

6.1 Vapaaehtoinen perintä

Kaikille osapuolille mieluisin tilanne on saada velka kotiutettua vapaaehtoisella perinnällä. Tällöin velkoja saa rahansa mahdollisimman nopeasti ja velallinen välttyy maksuhäiriömerkinnältä sekä ulosottoimenpiteiltä. Vapaaehtoisen perinnän tulee olla määrätietoista ja asiallista. Perinnässä tulee välttää loukkaavaa sävyä, sillä tarkoituksena on saatavan kotiuttaminen, ei velkojan tunteiden purkaminen. Tämä tulee muistaa myös työskennellessä perintätoimistossa, asiakasta pyritään aina auttamaan, riippumatta siitä, mikä hänen suhtautumisensa perintään on. Velallinen, joka loukkaantuu tai suuttuu saamastaan palvelusta, voi päättää, ettei hän ainakaan tähän kyseiseen yritykseen maksa mitään. Loukkaava perintätapa on myös hyvän perintätavan vastaista. (Lindström 2011, 209.)

6.1.1 Maksumuistutus

Maksumuistutus on vapaaehtoisen perinnän ensimmäinen askel, johon siirrytään yleensä yhden huomautuskirjeen jälkeen. Huomautuskirjeen ja maksumuistutuksen ero on viestin sävyssä sekä prosessin toteuttamistavoissa. Lähtökohtaisesti saatavan perintä alkaa kuluttajasaatavissa 30 päivän ja yrityssaatavissa 14 päivän kuluttua saatavan eräpäivästä. Maksumuistutusta voidaan kutsua myös perintäkirjeeksi. Maksumuistutuksen teksti on määrätietoista, asiallista ja ytimekästä. Kirjeen tulee sisältää selostus velkojan seuraavista toimenpiteistä, jollei saatavaa makseta perintäkirjeen eräpäivään mennessä. Kirjeperintä on edullisin perinnän muoto, joka yleensä tehoaa parhaiten velallisiin, jotka eivät ole aiemmin olleet maksuvaikeuksissa. Perintäkirjeen tulee sisältää seuraavat tiedot:

- velkojan nimi ja osoite
- saatavan peruste
- saatavan erittely; pääoma, korko, viivästyskorko, perintäkulut ja niiden erittelyt
- vaadittu kokonaissumma
- saatavan maksutiedot; kenelle, milloin, miten
- kenelle velallinen voi esittää huomautuksia saatavan määrästä tai perusteesta ja missä ajassa huomautukset on jätettävä
- saatavan perinnässä käytettävissä olevat oikeuskeinot ja mahdollisuus hakea maksunlykkäystä, jos kyseessä on suoraan ulosottokelpoinen saatava.

(Lindström 2011, 221, 245–247.)

6.1.2 Puhelinperintä

Puhelinperinnän tarkoituksena on saada lisätehoa saatavan kotiuttamiseen vaikuttamalla velalliseen, jotta toiminnalla päästään tavoitteeseen, eli maksulupaukseen. Ennen soittoa on päätettävä kuinka paljon saatavalle voidaan antaa maksuaikaa tai erilaisia myönnytyksiä. Velkojan edustajan on pystyttävä johtamaan keskustelua riippumatta siitä, minkälaisia argumentteja vastapuoli esittää. Koska puhelun keskeisin tarkoitus on muistuttaa maksamatta jääneestä laskusta, on

tämä tuotava esiin heti puhelun aluksi. Mikäli maksulupaus saadaan, on syytä vielä tarkistaa, että velallinen tietää mille tilille ja millä viitteellä hän maksun suorittaa. Puhelinperintä on kalliimpaa kuin kirjeperintä, joten sitä on syytä käyttää harkiten, kuten suurimpiin saataviin tai sellaisiin velallisiin joiden taloudellinen tilanne edellyttää nopeaa toimintaa. Puhelinkeskustelun aikana on syytä myös tarkistaa, että velallisen tiedot, kuten osoite, ovat velkojalla oikein rekisterissään. Näiden tietojen perusteella mahdollinen perinnän jatkaminen on helpompaa. (Lindström 2011, 249–250.)

6.1.3 Muut keinot

Kirje- ja puhelinperinnän lisäksi velallista voidaan muistuttaa maksusta esimerkiksi faksilla, sähköllä tai sähköpostilla. Näiden tapojen käyttämisestä on syytä sopia jo luottosopimusta solmittaessa, joten perintäyhtiöissä näitä ei juurikaan käytetä. Mikäli velallinen erikseen haluaa maksutiedot faksilla tai sähköpostilla, ne toki hänelle toimitetaan. Samoin voidaan käyttää henkilökohtaista perintää, eli toteuttaa perintä käymällä velallisen luona. Tätä tapaa on käytetty 1970-luvulla erityisesti yritysperinnässä, mutta tänä päivänä henkilökohtaista perintää ei käytetä, vaikkakin velallisen on mahdollista asioida useissa perintätoimistoissa, jolloin asian käsittelystä tulee henkilökohtaista, mutta se tapahtuu velallisen omasta tahdosta. (Lindström 2011, 248–253.)

Myös tekstiviestiä voidaan käyttää perinnässä, mutta tekstiviestillä laitettava tieto ei voi olla kovinkaan pitkä, joten sitä voidaan käyttää lähinnä yhteydenottoopyynnöissä tai maksutietojen välittämisessä. Lisäksi tulee muistaa, että tekstiviestiä ei pidetä yleisesti sähköisenä viestintäkeinona. (Lehtonen, Mökkönen, Töyrylä & Seilu 2012.)

6.1.4 Yksityisoikeudellinen tratta

Perintälaissa määrätään, että tratan maksamisesta kieltäytymistä ei saa selvittää julkisella toimituksella, eli protestoinnilla. Kuluttajasaatavien perimiseksi ei saa käyttää trattaa lainkaan. (Laki saatavien perinnästä 513/1999, 7 §.) Tämä säännös koskee viranomaisprotestointia, mutta ei estä velkojaa käyttämästä yksityisoikeudellista trattaa.

Tratta on yrityssaatavien perintään tarkoitettu vapaaehtoinen perintäkeino. Tratta on julkisuusuhkainen maksuvaatimus, eli mikäli saatavaa ei makseta, voidaan maksamattomuus julkaista. Tällöin Suomen Asiakastieto Oy toteaa tratan maksamisen laiminlyönnin velkojien antamien tietojen perusteella. Velallinen joutuu merkityksi Suomen Asiakastieto Oy:n luottotietorekisteriin sekä tratan protestointi ilmoitetaan Kauppalehdessä ja Suomen Asiakastieto Oy:n Luottolista-lehdessä. (Rikalainen & Uitto 2008, 214.)

Trattaa voidaan käyttää, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

- saatava on erääntynyt ja riidaton
- saatavaa on peritty vähintään yhdellä muistutuskirjeellä ennen tratan asettamista
- velallisella on y-tunnus.

Riitaista trattaa ei voida toimittaa protestoitavaksi, joten mahdolliset riitautukset tulee aina selvittää tarkasti. (Rikalainen & Uitto 2008, 214–215.)

Tratta voidaan siis lähettää yhden maksumuistutuskirjeen jälkeen. Velkoja lähettää velalliselle tiedon tratan protestoinnista, eli mikäli saatavaa ei makseta tratan eräpäivään mennessä, tullaan se protestoimaan. Tässä vaiheessa velkoja ilmoittaa tratan lähettämisestä myös Suomen Asiakastieto Oy:lle ja velalliselle asetetaan maksuviivemerkintä maksutaparekisteriin. Merkintä säilyy velallisen tiedoissa kuusi kuukautta. (Rikalainen & Uitto 2008, 215; Maksuymöhässä-www-sivut 2012.)

Jos velallinen ei suorita maksua tratan eräpäivään mennessä, ilmoittaa velkoja tratan protestiin Suomen Asiakastieto Oy:lle. Protestointi voidaan suorittaa joko hiljaisena tai julkisena velkojan pyynnön mukaisesti. Hiljaisena protestoitua trattaa ei julkaista Kauppalehdessä, eikä sitä mainita Luottotieto-julkaisussa. Protestoinnin jälkeen Suomen Asiakastieto Oy lähettää tiedon velalliselle protestointi-ilmoituksen. Velallinen pystyy estämään protestoinnin julkaisemisen maksamalla saatavan kahdeksan päivän kuluessa protestoinnista. Maksaminen ei kuitenkaan estä

protestimerkintää, vaan ainoastaan sen julkaisun. Protestointimerkintä säilyy velallisen luottotietorekisterissä kolme vuotta. (Rikalainen & Uitto 2008, 215.)

6.2 Oikeudellinen perintä

Jos vapaaehtoinen perintä ei tuota toivottua tulosta, eli velallinen ei maksa velkaansa, aloitetaan oikeudellinen perintä. Oikeudellisen perinnän ensisijainen tavoite on, että velallinen maksaa velan tai sopii maksusta velkojan kanssa. Toissijainen tavoite on täytäntöönpanoperusteen eli oikeuden päätöksen hankkiminen. Tällöin velkoja voi turvautua ulosottoviranomaisten apuun saatavan ulosmittaamiseksi velalliselta. Oikeudellinen perintä aiheuttaa kustannuksia, joten kovin pienille saataville oikeudellista perintää ei kannata toteuttaa lainkaan. Pääsääntöisesti oikeudellisen perinnän aiheuttamista kustannuksista vastaa velallinen, mutta jos velallinen osoittautuu perinnän päätyttyä varattomaksi, jäävät kustannukset velkojan maksettavaksi. Tästä syystä oikeudellisen perinnän kuluriski on aina viime kädessä velkojalla. (Lindström 2011, 264-265.)

6.2.1 Haaste ja täytäntöönpanoperuste

Mikäli velallinen ei suorita saatavaa vapaaehtoisen perinnän keinoin, voi velkoja vahvistaa saatavan ulosottokelpoiseksi. Ulosottokelpoiseksi voidaan vahvistaa kaikenlaisia yksityisoikeudellisia saatavia, kuten osamaksu- ja sopimussaatavia. Oikeudellinen perintä käynnistyy velkojan hakemalla haastehakemuksella, joka toimitetaan velallisen asuinpaikan käräjäoikeuteen. Mikäli saatava on selvä ja riidaton, eikä velallinen riitautta sitä, velkoja toimittaa suppean haastehakemuksen ja käräjäoikeus vahvistaa saatavan ulosottokelpoiseksi jo valmisteluvaiheessa yksipuolisella tuomiolla. Mikäli saatava riitautetaan, käynnistyy sen osalta varsinainen oikeudenkäynti. Tällaisten saatavien osalta haastehakemukset laaditaan laajoina ja asia käy käräjäoikeudessa valmisteluvaiheen ja käsittelyä jatketaan kirjallisena tai suullisena valmisteluna, jonka jälkeen asia voidaan ratkaista yksipuolisella tuomiolla tai tuomiolla. Riita-asiat etenevät ratkaistavaksi pääkäsittelyssä. (Lindström 2011, 271.)

Kun asia etenee haasteelle, toimittaa kärjäoikeus tiedoksiannon velalliselle vastaanottokuitista vastaan. Mikäli velallinen suorittaa saatavan 14 vuorokauden sisällä tiedoksisaannista, asia ei etene tuomioon saakka ja velallinen välttää maksuhäiriömerkinnän. (Maksuymöhässä -www-sivut 2012)

Velallinen, jota vastaan on annettu yksipuolinen tuomio, voi hakea takaisinsaantia 30 vuorokauden kuluessa siitä jolloin hän on saanut ratkaisun tiedokseen. Tällöin asiassa käynnistyy istutokäsittely, jossa otetaan huomioon kaikki todisteltu ja asia käsitellään perusteellisesti. (Oikeuslaitoksen www-sivut 2012.)

Haastemenettelyn lopullinen vaikutus velalliseen on, että yksipuolisessa tuomiossa oikeudenkäyntikulut jäävät velallisen maksettaviksi. Seuraavassa taulukossa (1) on esitetty riidattomien velkomus- ja häätöasioiden oikeudenkäyntikulujen taksat 1.1.2011 lukien:

Taulukko 1. Oikeudenkäyntikulujen taksat 1.1.2011 alkaen.

Asia	Velan pääoma 250 e tai vähemmän	Velan pääoma yli 250 e / häätöasia ilman saatavaa
Perustaksa (perusasia)	134 e	168 e
Korkea taksa (vaativa asia)	218 e	258 e

Esitettyihin kuluihin sisältyy avustajan palkkiot sekä velkojalle syntyneet kulut.

Velkojan vaatimuksesta kuluihin voidaan lisätä velkojalta perittävä oikeudenkäyntimaksu. Sähköisesti toimitettuun haastehakemukseen lisättävä oikeudenkäyntimaksu on 60 euroa. Paperimuotoisena toimitetun hakemuksen lisättävä oikeudenkäyntimaksu on 80 euroa. (Oikeusministeriön www-sivut 2012.)

Lisäksi velallinen saa tuomion anto hetkellä maksuhäiriömerkinnän luottotietoihinsa, joka säilyy rekisterissä kahdesta neljään vuotta (Maksuymöhässä -www-sivut 2012).

Yksipuolinen tuomio tai tuomio toimii ulosottoperusteena ja velkoja voi toimittaa sen ulosottoon täytäntöönpantavaksi.

6.2.2 Ulosottoperintä

Jotta saatava voidaan toimittaa ulosottoperintään, tulee sillä olla ulosottoperuste. Ulosottoperusteita ovat seuraavat asiakirjat:

- tuomioistuimen riita- tai rikosasiassa antama tuomio
- tuomioistuimen antama turvaamistoimipäätös
- välitystuomio
- osamaksukauppaa koskeva ulosottomiehen tilityspöytäkirja
- vahvistettu elatusapusopimus
- hallintotuomioistuimen tai muun viranomaisen päätös hallintolainkäyttöasiassa
- valtioneuvoston, ministeriön, valtion keskushallintoon kuuluvan viraston ja aluehallintoviraston päätös tai muu hallintopäätös.

(Ulosottokaari 705/2008, 2 § 2)

Kuten aiemmin todettiin, velka-asiassa yleisin ulosottoperuste on yksipuolinen tuomio velkomusasiassa.

Ulosotto asia tulee vireille, kun velkoja toimittaa ulosottohakemuksena ulosottoviranomaiselle kirjallisesti tai sähköisesti. Pääsääntöisesti hakemus toimitetaan velallisen asuin- tai kotipaikkakunnan ulosottomiehelle. Useat perintäyritykset ovat saaneet oikeusministeriöltä luvan toimittaa hakemuksensa teknisen käyttöyhteyden kautta suoraan ulosoton valtakunnalliseen tietojärjestelmään. Ulosottohakemuksessa ilmoitetaan hakijan sekä vastaajan henkilö- ja yhteystiedot, saatavan määrä ja mahdolliset jo maksetut suoritukset maksupäivineen. Jos velka perustuu juoksevaan velkakirjaan, eli vekseliin tai shekkiin, tulee saamistodiste liittää hakemukseen. (Koulu & Lindfors 2010, 170–171.)

Huomattavaa on, että ulosotto voidaan panna täytäntöön vain sille henkilölle, joka mainitaan ulosottoperusteessa. Eli vaikka takaaja olisi velvollinen maksamaan laiminlyödyn lainan, ei ulosottoa voida kohdistaa häneen velallista vastaan annetun ulosottoperusteen nojalla. Tässä tapauksessa velkojan tulee hakea takaajalle oma tuomio, eli ulosottoperuste. (Koulu & Lindfors 2010, 168.)

Ulosotto voidaan suorittaa kahdella eri tavalla, suppeana tai täysimittaisena ulosottona. Velkoja valitsee, kummalla tavalla haluaa ulosoton suorittaa. Suppea ulosotto koskee vain sellaista omaisuutta, jota ei tarvitse erikseen muuttaa rahaksi, eli esimerkiksi velallisen palkkatuloa. Tällöin ulosottomies ei etsi erikseen velallisen omaisuutta, vaan ainoastaan tarkistaa tiedot tietyistä rekistereistä, joista käy ilmi tiedot velallisen omaisuudesta. Täysimittaisessa menettelyssä ulosotto kohdistuu myös sellaiseen velallisen omaisuuteen, joka voidaan muuttaa rahaksi, esimerkiksi asuntoon. Tällöin ulosottomiehellä on myös etsiskelyvelvoite, eli hänen tulee tutkia velallisen tilanne tarkoin. Ulosotto toimitetaan sillä menettelyllä, jonka velkoja on hakemuksessaan ilmoittanut. (Koulu & Lindfors 2010, 171–172.)

Mikäli velallinen maksaa suppeassa ulosotossa olleen saatavan kokonaisuudessaan, poistuu maksuhäiriömerkintä heti suorituksen jälkeen. Täysimittaisessa ulosotossa merkintä säilyy määräajan, vaikka saatava maksettaisiinkin. Jos ulosottoviranomainen toteaa velallisen varattomaksi ja palauttaa saatavan velkojalle, tulee velalliselle uusi maksuhäiriömerkintä, joka säilyy luottotiedoissa kolme vuotta ja pitenee neljään vuoteen jos asian säilytysaikana syntyy uusi merkintä. Mikäli velallinen maksaa varattomaksi todetun saatavan, lyhenee merkinnän säilytysaika kahteen vuoteen, jos velallisella ei ole luottotiedoissaan muita merkintöjä. Lisäksi jos velalliselta on ulosmitattu toistuvaistuloa yhteensä vähintään 18 kuukauden ajalta edellisten kahden vuoden aikana, merkitään hänelle luottohäiriömerkintä pitkäaikaisesta ulosotosta. Tämä merkintä poistuu kun ulosottomies velallisen pyynnöstä ilmoittaa ulosoton päättyneen, esimerkiksi jos velka on maksettu kokonaan. (Kuluttajaliiton [www-sivut](http://www.kuluttajaliiton.fi) 2012.)

6.3 Jälkiperintä

Jälkiperintä on perintää, joka tapahtuu sen jälkeen, kun velkoja on tehnyt päätöksen perinnän lopettamisesta toistaiseksi. Tällöin perintä ei ole loppunut lopullisesti, vaan saatava on jäänyt odottamaan esimerkiksi velallisen maksukyvyn parantumista, velallisen paluuta takaisin Suomeen tai olinpaikan löytymistä. Jälkiperintä koskee sekä saatavia, joista on annettu oikeuden päätös, että sellaisia, joista päätöstä ei ole annettu. Jälkiperinnän tarkoituksena on tulouttaa velkojille luottotappioiksi kirjattuja saatavia. Tämä pyritään toteuttamaan vapaaehtoisella maksusuorituksella tai

tarvittaessa täytäntöönpanoperusteen hakemisella ja saatavan toimittamisella ulosottoon. Jälkiperinnässä käytetään paljon yhdistelmähaasteita. Tarkoituksena on kerätä saman velallisen toimeksiannot yhteen haasteeseen riippumatta siitä, kuka on ollut saatavan alkuperäinen velkoja. Näin velkoja saa haettua oikeuden päätöksiä pienille saataville, joita ei yksinään laitettaisi haastemenettelyyn. Yhdistelmähaasteessa toimeksiantajat ovat siirtäneet saatavat kaikkine oikeuksineen perintätoimiston perittäväksi ja perintätoimisto toimii haastehakemuksessa kantajana. (Rikalainen & Uitto 2008, 189–190.)

7 PERINTÄKULUT

Perintäkulut herättävät velallisasiakkaissa paljon suuttumusta. Velallinen kokee usein, että kulut ovat kohtuuttomat ja velkojan tarkoituksena on ollut saada saatavasta mahdollisimman suuri. Perintäkulujen määrä on kuitenkin säädelty laissa ja velallisen tulisi muistaa, että jokainen toimenpide, josta häntä laskutetaan, on tehty sen vuoksi, että saatava tulisi maksettua. Perintäyhtiöllekään ei ole tarkoituksenmukaista pitää saatavia perinnässä vuosikausia vain siksi, että perintäkulut nousisivat mahdollisimman suuriksi.

Velallisen tulee korvata velkojalle perinnästä aiheutuvat kohtuulliset kulut. Tähän velvollisuuteen ei vaikuta se, periikö saatavaa alkuperäinen velkoja vai toimeksisaaja velkojan lukuun. Perintäkulujen kohtuullisuutta arvioitaessa huomioidaan saatavaan suuruus, suoritettu työmäärä sekä perintätehtävän tarkoituksenmukainen suoritustapa. Saatavan suuruus ei kuitenkaan ole suoraan verrannollinen perintäkulujen määrään. (Rikalainen & Uitto 2008, 209.)

Kuluttajasaatavien perintäkulujen enimmäismäärät on määritelty perintälaissa. Kuluttajalta saa periä perintäkuluja seuraavasti:

- kirjallisesta maksumuistutuksesta viisi euroa
- maksuvaatimuksesta, jonka pääoma on 250 euroa tai vähemmän, 21 euroa
- maksuvaatimuksesta, jonka pääoma on yli 250 euroa, 45 euroa

- suoraan ulosottokelpoista saatavaa koskevasta maksumuistutuksesta 12 euroa
- velallisen kanssa laaditusta koko jäännössaatavan kattavasta kirjallisesta maksusuunnitelmasta 30 euroa.

(Laki saatavien perinnästä 1999/513, 10a §.)

Myös perintäkulujen kokonaismäärää on rajoitettu lainsäädännössä. Kuluttajasaatavan perinnässä velalliselta voidaan vaatia perintäkuluina enintään 190 euroa, jos pääoma on 250 euroa tai vähemmän tai 220 euroa, jos pääoma on yli 250 euroa. Suoraan ulosottokelpoisesta saatavasta voidaan vaatia perintäkuluja enintään 59 euroa. (Laki saatavien perinnästä 1999/513, 10c §.)

Perintäkuluja voidaan vaatia myös enemmän, jos perintä on ollut poikkeuksellisen vaikeaa, eikä perintätoimia voida pitää suhteettomina. Perintäkulujen enimmäismäärän ylittyessä otetaan huomioon saatavan suuruus. Tyypillisin tilanne, jossa perintäkulujen enimmäismäärä ylittyy, on maksusuunnitelman laatiminen. Velkojalla on oikeus vaatia enimmäismäärän ylittäviä kuluja silloin, kun perinnässä on käytetty tavallista suurempaa työmäärää, joksi maksusuunnitelman laatiminen voidaan laskea. Tällöin velkojan tulee kertoa velalliselle kuluista siten, että velallinen pystyy hahmottamaan mistä toimenpiteistä kulut muodostuvat. Suoraan ulosottokelpoisissa saatavissa perintäkulut eivät saa ylittää enimmäismäärää missään tilanteessa. Esimerkiksi Lindorff Oy veloittaa maksusuunnitelman laadinnasta 10 euroa sekä jokaisesta maksuerästä viiden euron käsittelymaksun (Kuluttaja-viraston www-sivut 2012;Maksumyöhässä www-sivut 2012.)

Eli jos 1000 euron saatavaan tehdään maksusuunnitelma 10 erään, veloittaa Lindorff Oy perintäkuluina 10 euron laadintamaksun ja 50 euroa osasuorituskuluja.

Perintäkulu on aiheellinen, jos kulujen perusteena olevat perintätoimenpide on tehty ennen kuluttajan suorittamaan maksua. Eli jos velallinen maksaa laskun eräpäivän jälkeen ja saatavasta on ehditty lähettää perintäkirje, on velallinen velvollinen maksamaan myös perintäkulun, riippumatta siitä onko perintäkirje tavoittanut velallista ennen maksusuoritusta. Useimmiten rajanvetona toimii perintäkirjeen lähetyspäivämäärä. Jos maksu on suoritettu ennen tätä päivämäärää, voidaan perintäkuluja pitää aiheettomana. (Rikalainen & Uitto 2008, 211.)

Yrityserinnässä ei ole varsinaisia perintäkulutaulukoita, mutta kulujen edellytetään olevan kohtuullisia suhteessa saatavan suuruuteen, suoritettuun työmäärään, tehtävän tarkoituksenmukaiseen suoritustapaan sekä muihin seikkoihin. Mikäli velkoja ja velallinen ovat erimielisiä perintäkulujen kohtuullisuudesta, ratkaistaan asia viime kädessä yleisessä tuomioistuimessa. (Laki saatavien perinnästä 1999/513, 10 §; Lindström 2011, 236–237.)

Velallisen velvollisuus maksaa perintäkulut poistuu, jos hyvä perintätapa on laiminlyöty tai perintätoimiston lähettämä maksuvaatimus on oleellisesti puutteellinen. Mikäli velkojan toiminnan moitittavuutta tai maksuvaatimuksen puutteellisuutta voidaan pitää vähäisenä, velvollisuus perintäkulujen maksamisesta säilyy ennallaan. (Rikalainen & Uitto 2008, 209.)

Esimerkki:

”KKO:2009:12

Perintäyhtiö oli lähettänyt velalliselle maksuvaatimuksen perittävänä olevasta kuluttajasaatavasta. Perintäyhtiö vaati kanteessaan käräjäoikeudelle, että velallinen velvoitetaan suorittamaan yhtiölle paitsi laskusaatavan, myös maksuvaatimuksen lähettämistä aiheutuneita perintäkuluja 21 euroa. Velallinen kiisti perintäkuluja koskevan vaatimuksen viiden euron ylittävältä osalta. Velallisen mielestä hän ei ollut perintälain säännösten nojalla velvollinen suorittamaan maksumuistutuksesta viiden euron kulua enempää.

Käräjäoikeus velvoitti velallisen suorittamaan perintäyhtiölle sekä laskusaatavat, että vaaditut perintäkulut. Tuomion perusteena oli, että ammattimaisesti perintää harjoittavalla yhtiöllä on velvollisuus esittää velalliselle kirjallinen maksuvaatimus, josta perintälain 10a §:n nojalla voi vaatia enintään 21 euroa perintäkuluja silloin kuin pääoma on 250 euroa tai vähemmän.

Velallinen valitti hovioikeuteen vaatien kanteen hylkäämistä siltä osin kuin hänet oli velvoitettu suorittamaan perintäkuluja enemmän kuin viisi euroa. Hovioikeus ei muuttanut käräjäoikeuden tuomiota. Velallinen valitti asiasta vielä korkeimpaan

oikeuteen, joka ei muuttanut hovioikeuden tuomion lopputulosta ja velallinen velvoitettiin korvaamaan perintäyhtiölle 21 euron perintäkulu.”

7.1 Koron määräytyminen perinnässä olevalle saatavalle

Velallisiasiakkailla on usein käsitys, että perintäyhtiöt ovat koronkiskureita ja voivat kasvattaa saatavan määrää omavaltaisesti määräämällä suuria korkoprosentteja. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa, vaan myös koron kertymisestä on määrätty Suomen lainsäädännössä.

Kuluttajaperinnässä koron maksamisen lähtökohtana on korottomuusolettama, eli, että korosta on etukäteen sovittu. Korottomuusolettama koskee kuitenkin vain laskun erääntymistä edeltävää aikaa. Erääntymisen jälkeen velallinen on velvollinen maksamaan viivästyskorkoa, vaikka siitä ei olisi erikseen sovittu. (Hemmo 2001, 113.)

Rahavelalle kertyvästä korosta säädetään Korkolaissa. Korkolaissa rahavelalla ei tarkoiteta seuraavia saatavatyyppisiä:

- julkisoikeudelliset saatavat
- liikenne- ja potilasvakuutukset, lakisääteiset tapaturma- ja eläkevakuutukset, työntekijän ryhmävakuutukset ja vastaavat kunnallisen eläkelaitoksen myöntämät etuudet
- määräajoin maksettava elatusapu
- velvoite palauttaa saatu vastike tai etuus sopimuksen purun yhteydessä.

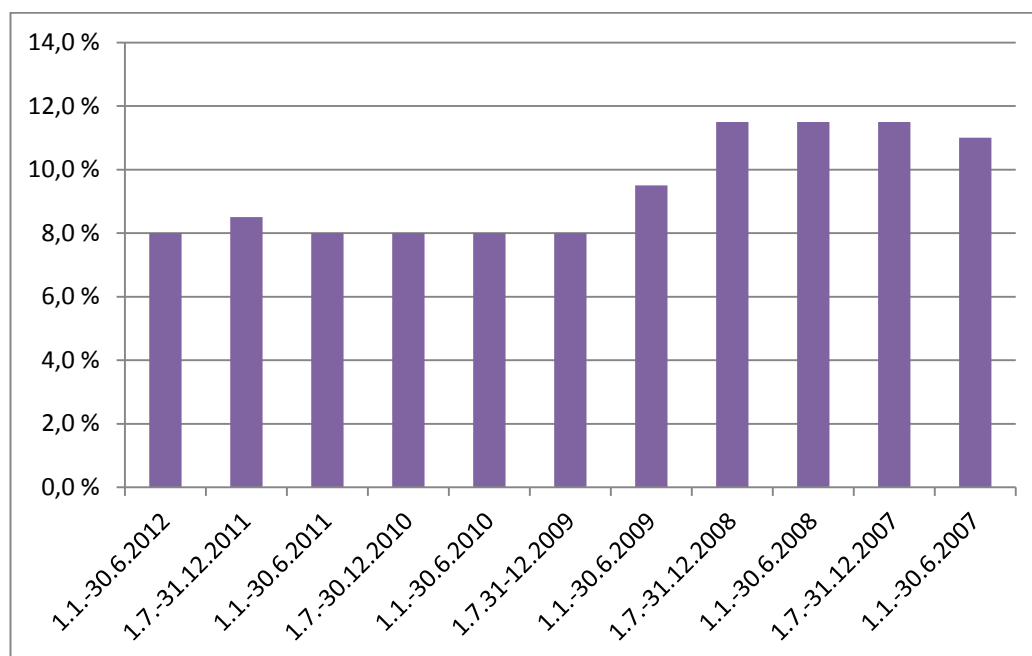
(Korkolaki 1982/633, 1 §.)

Velan erääntymisen jälkeen velallinen on velvollinen maksamaan vuotuista viivästyskorkoa, joka on seitsemän prosenttiyksikköä suurempi kuin kulloinkin voimassa oleva viitekorko (Korkolaki 1982/633, 4 §). Viivästyskorkoa kertyy koko perinnän ajan.

Viitekorkona käytetään sitä korkoa, jota Euroopan keskuspankki on soveltanut viimeisimpään perusrahoitusoperaatioon ennen kunkin puolivuotiskauden ensimmäistä kalenteripäivää. Korko pyöristetään aina ylöspäin, lähimpään seuraavaan puoleen prosenttiyksikköön. Näin ollen viitekorko on voimassa aina puoli vuotta kerrallaan. Suomen Pankki ilmoittaa säädöskokoelmassaan kulloinkin voimassa olevan viitekoron. Ajalla 1.11–30.6.2012 viitekorko on yksi prosentti. Viivästyskoron kokonaismäärä on näin ollen kahdeksan prosenttia. (Lehtonen, Mökkönen, Töyrylä & Seilu 2012; Suomen Pankin www-sivut 2012.)

Seuraavassa taulukossa (2) esitetään viivästyskoron kehitys vuosina 2007–2012:

Taulukko 2. Viivästyskoron kehitys vuosina 2007–2012

(Lehtonen, Mökkönen, Töyrylä & Seilu 2012).

Jos velka on otettu ennen 1.2.2010 ja yleinen viivästyskorko on alempi kuin velalle sovittu korko, peritään viivästysajalta sovitun koron suuruista viivästyskorkoa. Mikäli velka on otettu 31.1.2010 jälkeen, eräpäivästä on kulunut yli 180 vuorokautta ja velan määrä on erääntynyt kokonaan maksettavaksi, on viivästyskoron määrä enintään Suomen Pankin ilmoittama viivästyskorko. (Kuluttaja-viraston www-sivut 2012.)

Yrityserinnässä oleellista on, että viivästyskorosta on sovittu, eli siitä on kirjallinen maininta sopimuksessa. Yrityslaskuissa pelkkä maininta viivästyskorosta ei riitä. Sovittu korko voi olla kiinteä korko tai viitekorko ja marginaali. Yrityksiltä voidaan periä jopa 18 prosentin viivästyskorkoa. (Lehtonen, Mökkönen, Töyrylä & Seilu 2012.)

Viivästyskorkoa voidaan sovitella, jolloin leikataan joko korkokertymää tai alennetaan tulevaa viivästyskorkoa. Sovittelua voidaan käyttää saatavissa, joissa velallisena on luonnollinen henkilö, eikä velka liity velallisen elinkeinotoimintaan. Sovittelu edellyttää seuraavia asioita:

- maksun viivästyminen on johtunut maksuvaikeuksista, joihin velallinen on joutunut työttömyyden, sairauden tai muun syyn vuoksi, johon velallinen on joutunut ilman omaa syytään.
- sovitteluun on painavat perusteet, kun otetaan huomioon saatavan pääoman ja viivästyskoron määrä suhteessa velallisen omaan tilanteeseen
- velka ei johdu velallisen kevytmielisestä suhtautumisesta raha-asioiden hoitoon
- velallisella on ollut perusteltu syy kieltäytyä maksun hoitamisesta

(Korkolaki 1982/633, 11 §; Lindström 2011, 148–149)

Esimerkki:

”KKO:2012:19

Yritys A vaati käräjäoikeudessa, että velallinen velvoitetaan maksamaan yhtiölle pääomaa ja sen viivästyskorkojen lisäksi viivästyskorkoa perinnästä aiheutuneille kuluille 11.6.2009 saakka 41,54 euroa sekä viivästyskorkoa mainituille kuluille korkolain 4 §:n 1 momentin mukaan 12.6.2009 alkaen. Velallinen oli saanut asiaa koskevan haasteen tiedoksi 12.8.2009.

Käräjäoikeus hylkäsi perintäkulujen viivästyskorkovaatimuksen haasteen tiedoksianto edeltäneeltä ajalta. Perusteluina, että perintäkulut määräsi tuomioistuimien, eivätkä ne näin ollen olleet sellaista rahavelkaa, jolle viivästyskorko määräytyisi korkolain 6 §:n nojalla. Sen sijaan velan perusteelle, joka oli syntynyt

ennen oikeudenkäyntiä, olisi maksettava viivästyskorkoa korkolain 9 §:n nojalla siitä päivästä, jonka haaste annettiin velalliselle tiedoksi.

Yritys A valitti tuomiosa hovioikeuteen, sillä perusteella, että saatavien perinnästä annetun lain 10 §:n 1 momentin mukaan velallisen oli korvatta perinnästä velkojalle aiheutuvat kulut, eikä laissa ole säädöksiä siitä, oliko perintäkuluille maksettava viivästyskorkoa tai mistä ajankohdasta mahdollinen koronmaksuvelvollisuus alkoi.

Hovioikeus katsoi ratkaisussaan, että korkolain 6 §:ssä säädettiin viivästyskorosta velalle, jonka eräpäivää ei ollut määrätty. Viivästyskorkoa oli maksettava siitä lähtien, kun 30 päivää oli kulunut siitä päivästä, jonka velkoja lähetti velalliselle laskun. Velallinen ei kuitenkaan ollut velvollinen maksamaan viivästyskorkoa siltä ajalta, joka oli kulunut ennen kuin hän oli saanut velkojalta viivästyskorkoa koskevat tiedot. Velallisen velvollisuus korvata perintäkulut perustui saatavien perinnästä annettuun lakiin. Perintäkulut eivät olleet sellaista velkaa, jonka eräpäivän velkoja olisi voinut ennalta määrätä, mutta eivät myöskään osa oikeudenkäyntikuluja. Yritys A oli haastehakemuksessaan ilmoittanut lähettäneensä velalliselle perintäkiriä, joissa oli vaadittu myös perintäkuluja. Vastaajalle 12.8.2009 tiedoksi toimitetusta haastehakemuksesta ei kuitenkaan selvinnyt, oliko perintäkuluille vaadittu viivästyskorkoa ja annettu viivästyskorkoa koskevat korkolain 6 §:n 2 momentissa edellytetyt tiedot. Tämän vuoksi käräjäoikeus oli saanut hylätä perintäkuluille maksettavaa viivästyskorkoa koskevan vaatimukseen haasteen tiedoksi antamista edeltäneeltä ajalta selvästi perusteettomana.

Korkein oikeus ei muuttanut hovioikeuden tuomiota.”

7.2 Arvonlisävero

Mikäli saatavan alkuperäisenä velkojana toimiva elinkeinonharjoittaja voi vähentää toimeksiannosta maksettavan arvonlisäveron omassa verotuksessaan, ei toimeksisaaja saa periä tätä kuluttajavelalliselta. Lisäksi perintäkulut sisältävät arvonlisäveron sellaisissa tapauksissa, joissa arvonlisä voidaan periä kuluttajavelalliselta. Velkojana toimiva elinkeinonharjoittaja saa yleensä vähentää

perintätoimistolle maksamansa arvonlisävero-osuuden omassa verotuksessaan. Arvonlisäveroa ei saa periä myöskään kaupunkien tai kuntien arvonlisäverovapaita palveluja koskevista saatavista. (Rikalainen & Uitto 2008, 214.)

8 SAATAVAN VANHENTUMINEN

Käsittelen työssäni paljon vanhoja saatavia, esimerkiksi 1990-luvulla syntyneitä lehtitilausmaksuja. Näiden kohdalla velallinen usein toteaa saatavan olevan jo vanhentunut, eikä näin ollen aio sitä hoitaa. Pienissä saatavissa kuitenkin harvemmin on oikeuden päätöstä, joten niillä ei ole lopullista vanhentumisaikaa. Selvitän vanhentumissäännöksiä velallisasiakkaille päivittäin.

Velka vanhenee, mikäli velkoja ei käytä saamisoikeuttaan lainmukaisessa määräajassa. Lähtökohtaisesti vanhentuminen koskee kaikkia saamisoikeuksia riippumatta veloitteen perusteesta tai suorituksen laadusta. Sen sijaan esineoikeudet eivät kuulu vanhentumislainsäädännön piiriin, eivätkä näin ollen vanhene. (Uitto 2009, 73)

8.1 Historia ja hallituksen esitys

Vuonna 1734 säädetyn kauppakaaren mukaan velan yleinen vanhenemisaika oli 20 vuotta. 1800-luvulla aika lyhennettiin 10 vuodeksi vanhentumisasetuksen voimin. Hallitus jätti 2002 esityksen velan vanhenemisestä. Aiemman vanhentumisasetuksen mukaan tilanne oli se, että velan yleinen vanhenemisaika oli 10 vuotta, joka alkoi veloitteen syntymisestä, eli esimerkiksi siitä hetkestä kun velallinen teki kauppasopimuksen. Velan vanheneminen tuli katkaista joko velkoja tai velallisen toimesta vapaamuotoisesti tai erilaisin virallistoimin. Vanheneminen katkesi, jos velkoja muistutti velallista saatavasta ja / tai velallinen suoritti maksun kyseiseen saatavaan. Katkaisemisesta alkoi uusi kymmenen vuoden vanhentumisaika ja velkavastuu voitiin pysyttää voimassa miten pitkään tahansa säännöllisellä katkaisulla. Tämän vanhentumissäännöksen voimassaoloaikana säädettiin useita erityisiä vanhentumissäännöksiä, jotka olivat lähes poikkeuksetta kymmenen vuoden

vanhentumisaikaa lyhyempiä. Esimerkiksi verot, julkiset maksut ja elatusavut oli perittävä viiden vuoden aikana suoritusvelvollisuuden syntymisestä. Merkittävin erityissäätely on vuonna 1994 toteutettu uudistus, jonka mukaan kulutusluottoihin ja muihin kuluttajasaataviin sovelletaan kolmen vuoden vanhentumisaikaa. Myös takaajan takausvastuu lakkaa kolmessa vuodessa vuonna 1999 säädetyn takauslain perusteella. (HE 187/2002.)

Hallitus käytti perusteluinaan lakimuutosehdotukseen sitä, että yhteiskunta ja luotonantosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet 1800-luvusta. Nykyaikaisessa luottoyhteiskunnassa velkasuhteet ovat yleistyneet ja niin yrityksillä kuin yksityishenkilöilläkin on pitkäaikaisten luottojen ohella useita lyhytaikaiseksi tarkoitettuja velkoja, kuten luottokorttilainoja. Hallituksen esityksen mukaan kymmenen vuoden vanhentumisaika oli tarpeettoman pitkä, eikä velvoittanut tai ohjannut siihen, että velkasuhteet selvitettäisiin kohtuullisessa ajassa. Lisäongelmana olivat useat erilaiset säännökset, joiden avulla vanhentumisaikaa oli lyhennetty, eikä käsitys yleisestä kymmenen vuoden vanhentumisajasta pitänyt useinkaan paikkaansa. (HE 187/2002.)

Esityksen tarkoituksena oli tuottaa oikea aikaista perintää saataviin. Usein vanhojen saatavien kohdalla vastuu saattoi helposti jäädä epäselväksi ja tuomioistuin joutui ratkaisemaan asiat todistustaakan jaon eikä materiaalisen oikean lopputuloksen nojalla. Vanhan velan perintä saattoi myös johtaa velallisen tilanteeseen, jossa hän ei pystynyt noudattamaan uusia maksuvelvoitteitaan. Oikea-aikainen perintä on tärkeää myös velan viivästyskoron kannalta. Jos velkoja oli ollut passiivinen, oli velalliselle voinut koitua konkreettista haittaa viivästyskoron suurentaessa velkamäärää. Muutoksen tarkoitus ei ole, että velat vanhenisivat entistä nopeammin, mutta tarkoituksena on kuitenkin estää liian pitkäaikainen perintä ja pyrkiä vaikuttamaan maksuvaikeuksissa olevien velallisten asemaan. (HE 187/2002.)

Perusteluina hallitus käytti sitä, että ammattimaisilta luotonantajilta ja elinkeinonharjoittajilta voidaan edellyttää huolellista ja nopeaa toimintaa velkasuhteiden selvittämisessä ja velan perinnässä. Hallitus esitti, että yleinen velan pakkotäytäntöönpano voisi kestää enintään 15 tai eräissä tapauksissa 20 vuotta maksutuomion jälkeen. Yleinen vanhentumisaika olisi kolme vuotta. (HE 187/2002.)

8.2 Laki velan vanhentumisesta

Hallituksen esityksen 187/2002 perusteella 15.8.2003 astui voimaan laki velan vanhentumisesta. Velalla tarkoitetaan rahavelkaa ja muita velvoitteita, eikä sitä sovelleta seuraaviin saataviin:

- veroon, julkiseen maksuun tai muuhun rahasaamiseen, joka voidaan periä ulosottoin ilman tuomioita tai päätöstyä
- sakkoon, menettämisseuraamukseen tai muuhun rikosoikeudelliseen seuraamukseen, uhkasakkoon tai teettämis- tai keskeyttämishuokkaan
- eläke- tai sosiaalilainsäädännön nojalla lakisääteisen vakuutuksen perusteella tai julkisista varoista suoritettavaan eläkkeeseen, korvaukseen, tukeen tai muuhun etuuteen
- lapsen elatuksesta annetussa laissa tarkoitettuun elatusapuun tai kunnan takautumissaatavaan, joka perustuu elatusturvalain nojalla lapselle suoritettavaan elatukseen

(Laki velan vanhentumisesta 728/2003, 1 §.)

Mikäli muusta lainsäädännöstä löytyy tästä laista poikkeavia erityissäännöksiä, noudatetaan niitä tämän lain sijasta. Sen sijaan jos velasta on annettu lainvoimaiseksi tullut tuomio tai muu ulosottooperuste, sovelletaan lakia velan vanhentumisesta. Lain säännöksistä ei saa poiketa sopimuksin velallisen, kuluttajan, yksityistakaajan tai yksityisen pantinantajan vahingoksi. (Laki velan vanhentumisesta 728/2003, 2-3 §.)

8.3 Yleinen vanhentumisaika

Velan yleinen vanhentumisaika on kolme vuotta. Mikäli velkoja katkaisee vanhentumisen ennen määräaikaä, alkaa vanhentumisaika uudelleen. Velan vanhentumisaika alkaa kulua eräpäivästä, jos se on velallista sitovasti ennalta määrätty. Jos velka on määrätty sopimusrikkomuksen vuoksi maksettavaksi ennen eräpäivää, alkaa vanhentumisaika kulua siitä kun velka on eräännyttämistoimien johdosta eräänntynyt. Osamaksusopimuksissa, kuten luoton lyhentämissuunnitelmissa jokainen määräpäivä, jona velallisen on tehtävä korko- tai osasuoritus, on velallista

sitova eräpäivä. Jos eräpäivästä ei ole erikseen sovittu, alkaa vanhentumisaika kulua siitä, kun myyjä on luovuttanut kaupan kohteen ostajalle tai siitä, kun muu velkojana oleva sopijaosapuoli on täyttänyt oman suoritusvelvollisuutensa. Vahingonkorvauksen ja hyvityksen vanhentumisajan alkaminen määräytyy seuraavan taulukon (3) mukaisesti:

Taulukko 3. Vanhentumisajan alkamisen määräytyminen vahingonkorvaustapauksissa

Tilanne	Vanhentumisajan alkaminen
Vahingonkorvaukseen perustuva hyvitys	Kun ostaja on havainnut virheen tai puutteen kaupan kohteessa.
Asiamiehen, edustajan tai muun toimeksisaajan virheeseen tai laiminlyöntiin perustuva hyvitys	Kun toimeksisaaja on suorittanut tilityksen tai kun päämies on havainnut virheen, tai hänen olisi pitänyt se havaita.
Muuhun kuin sopimussuhteeseen perustuva hyvitys	Kun vahingonkärsijä on saanut tietää tai hänen olisi pitänyt tietää vahingosta.
Perusteettoman edun palautus	Kun vaatimuksen esittäjä on saanut tietää tai hänen olisi pitänyt tietää erehdyksessä tehdystä maksusta tai muusta edun palautuksen perusteena olevasta tapahtumasta.

Tilanteissa, joissa velka on myönnetty toistaiseksi tai ehdollisesti, eikä vanhentumisaika määräydy aiemmin määrättyjen ehtojen mukaan, velka vanhenee kymmenen vuoden kuluttua velvoitteen oikeusperusteen syntymisestä, jollei vanhentumista katkaista sitä ennen. Jos velka on erääntynyt velkojan vaatimuksesta tai muusta syystä, noudatetaan kolmen vuoden yleistä vanhentumisaikaa. (Rikalainen & Uitto 2008, 161–163.)

8.4 Velan vanhentumisen katkaiseminen

Velan vanhentumisen katkaiseminen edellyttää, että velka on yksilöity katkaisutoimessa ja katkaiseminen kohdistetaan siihen tahoon, joka on osallisena kyseissä velka-asiassa. Poikkeuksena velkasuhteet, joissa velallisena on kommandiittiyhtiö tai avoinyhtiö, tällöin yhtiömiehet ovat henkilökohtaisesti vastuussa yhtiön veloista. (Uitto 2009 81, 93.)

Vanhentuminen voidaan katkaista joko vapaamuotoisesti tai oikeudellisesti. Vapaamuotoisia katkaisutoimia ovat:

- osapuolet sopivat maksun järjestelystä tai muista velan ehtojen muutoksesta tai erikseen siitä, että vanhentuminen on katkaistu
- velallinen suorittaa velkaa tai muutoin tunnustaa sen velkojalle
- velkoja vaatii velalliselta suoritusta tai muutoin muistuttaa velasta.

(Uitto 2009, 81–87.)

Oikeudellisia katkaisutoimia ovat:

- velkoja panee vireille saatavaa koskevan kanteen tai esittää saatavaa koskevan huomautuksen tuomioistuimessa, kuluttajariitalautakunnassa tai laissa säädettyssä muussa toimielimessä tai menettelyssä, jossa voidaan antaa ratkaisu tai ratkaisusuositus
- velkoja ilmoittaa velallista koskevan saatavan julkisella haasteella, konkurssissa tai muussa maksukyvyttömyysmenettelyssä
- velkoja panee vireille ulosottoasian tai asia otetaan muutoin huomioon ulosottomenettelyssä.

(Uitto 2009, 81–87.)

8.5 Velan lopullinen vanhentuminen ja määräajan jatkaminen

Vuonna 2008 tuli voimaan lakimuutos, jonka mukaan velka vanhenee yksityishenkilöiden osalta silloin kun saatavan täytäntöönpanokelpoisuus päättyy.

Saatavan täytäntöönpanokelpoisuudesta säädetään ulosottokaassa. Täytäntöönpanokelpoisuus, eli ulosottoperusteen vanhenemisaika lasketaan siitä päivästä, jolloin saatavasta on annettu yksipuolinen tuomio tai tuomio. Ulosottoperuste on voimassa 15 vuotta, mutta jos velkojana on luonnollinen henkilö tai saatava perustuu rikostuomioon, on vanhenemisaika 20 vuotta. (Uitto 2009, 97; Ulosottokaari 705/2007, 2 § 24–25.)

Kun saatava on lopullisesti vanhentunut, ei sitä voida enää periä eikä vanhentumista enää katkaista. Huomattavaa on, että ulosottoperusteen omaava saatava vanhenee viidessä vuodessa, ellei vanhentumisaikaa ole katkaistu velkojan toimesta. (Rikalainen & Uitto 2008, 175.)

Velkojalla on kuitenkin mahdollisuus hakea saatavalle määräajan pidentämistä. Tämä tapahtuu nostamalla kanne tuomioistuimessa velallista vastaan ja vaatimalla määräajan jatkamista. Kanne tulee nostaa kahden vuoden kuluessa määräajan päättymisestä ja se voidaan tehdä jo ennen määräajan umpeutumista. Määräajan pituus on enintään 10 vuotta alkuperäisen määräajan päättymisestä. Määräajan pidentämisen hakeminen edellyttää, että velallinen on alkuperäisen määräajan kuluessa olennaisesti vaikeuttanut velkojan maksunsaantia. Tällaisia toimenpiteitä ovat:

- omaisuuden kätkeminen tai lahjoittaminen
- perusteeton velkojen määrän lisääminen
- tietojen salaaminen tai väärien ja harhaanjohtavien tietojen antaminen taloudellisesta asemastaan
- muut vastaavat sopimattomat toimet, joilla velallinen on järjestellyt taloudellista asemaansa velkojien haitaksi.

(Rikalainen & Uitto 2008, 177–178.)

Esimerkki:

”Turun HO 7.10.2008 / 2218

Käräjäoikeus oli velvoittanut B:n suorittamaan Pankki C:lle 21.4.1994 annetun yksipuolisen tuomion mukaiset määrät. Sittemmin Pankki C myi tuomiossa mainitut

saatavat Yritys A:lle. Saatavat olivat edelleen maksamatta ja olleet ulosottoteitse perinnässä vuodesta 2001.

Yritys A vaati, että kärjäoikeus vahvistaa B:tä kohtaan annetun yksipuolisen tuomion säilyvän täytäntöönpanokelpoisena 21.4.2019 saakka sekä velvoittaa B:n korvaamaan Yritys A:n oikeudenkäyntikulut asiassa laillisine korkoineen kuukauden kuluttua ratkaisun antamisesta lukien. Perusteluina vaatimukselle oli, että kärjäoikeus oli 4.12.2001 tuominnut B:n törkeästä petoksesta ehdolliseen vankeusrangaistukseen sekä velvoittanut hänet maksamaan vahingonkorvausta rikosasiasta. Turun hovioikeus ei ollut muuttanut kärjäoikeuden tuomiota. Täten Yritys A katsoi, että B on täytäntöönpanolle säädetyn määräajan kuluessa olennaisesti vaikeuttanut velkojan maksunsaantia ja vaati määräajan jatkamista 10 vuodella.

B vaati kanteen hylkäämistä ja Yritys A:n velvoittamista korvaamaan B:n oikeudenkäyntikulut. Perusteluinaan, että korvaustuomiolla ei ole ollut olennaista merkitystä kantajan maksun saantiin, sillä tuomittu vahingonkorvaus on ollut noin kolme prosenttia kantajan saatavan määrästä. Saatava on syntynyt yritystoiminnasta ja ulosoton määräaikaisuuden tavoitteena on velvoitteiden, joiden hoitaminen on velalliselle mahdotonta, poistaminen riittävän ajan kuluttua.

Kärjäoikeus katsoi, että kantajan saatavan perintä ei ole ollut tuloksellista, eikä B:n taloutta ole perintätoimilla raunioitettu. Näin ollen määräajan jatkamista ei voida pitää B:n kannalta kohtuuttomana. Kärjäoikeus vahvisti, että kyseinen yksipuolinen tuomio säilyy täytäntöönpanokelpoisena 21.4.2019 asti. Lisäksi B oli velvollinen korvaamaan Yritys A:n oikeudenkäyntikulut asianmukaisine korkoineen.

B valitti päätöksestä hovioikeuteen ja vaati, että kanne hylätään sekä, että Yritys A velvoitetaan korvaamaan hänen oikeudenkäyntikulunsa kärjäoikeudessa ja hovioikeudessa korkoineen. B perusteli valituksen sillä, ettei hän ole olennaisesti vaikeuttanut yhtiön maksunsaantia ja pitää määräajan jatkamista kohtuuttomana. Yritys A vaati, että B:n valitus hylätään perusteettomana ja B velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut korkoineen.

Hovioikeus kumosi käräjäoikeuden antaman päätöksen ja vapautti B:n velvollisuudesta suorittaa Yritys A:lle korvausta oikeudenkäyntikuluista. Hovioikeus velvoitti yritys A:n suorittamaan B:lle korvauksia oikeudenkäyntikuluista sekä käräjäoikeuden, että hovioikeuden osalta. Hovioikeuden perusteluina päätökselle oli, että B ei ollut lisävelkaantumisellaan olennaisesti vaikuttanut Yritys A:n maksunsaantiin. B ei ollut perinnän aikana maksanut myöskään rikosperusteista velkaansa, joten Yritys A ei olisi saanut tai tullut saamaan enemmän suorituksia kuin mitä se on saanut. Lisäksi vahingonkorvauksen määrä oli Yritys A:n saatavaan verrattuna vähäinen, eikä lisävelkaantumisen voida tämänkään perusteella katsoa olennaisesti vaikeuttaneen Yritys A:n maksunsaantia.”

9 TULEVAISUUDEN MUUTOKSET

Perintää säätelevään lakiin on tulossa ensi vuoden aikana suuria muutoksia, jotka pohjautuvat EU:n maksuviivästysdirektiviin ja sen käyttöön ottamiseen. Tällä hetkellä kilpailu perintäalalla on suurta ja erilaisia toimijoita alalla on reilusti yli sata aina suurista yhtiöistä pienempiin toimijoihin. Nähtäväksi jää vaikuttavatko tulevat muutokset pienempien perintätoimijoiden vähenemiseen ja kilpailun vähenemiseen.

9.1 Kilpailutilanne

Kun velallisiasiakas haluaisi selvittää hänen kokonaistilannettaan, aiheutuu ongelmaksi se, että Suomessa toimii useita perintätoimistoja, eikä mitään yhteistä velkatietokantaa ole olemassa. Tällöin velallisen tulee kontaktoida kaikkia perintätoimistoja mahdollisista avoimista veloista, jollei hänellä ole tarkkaa tietoa siitä, missä yrityksissä hänellä on avointa velkaa.

Tällä hetkellä perintälupia on voimassa yli 130 kappaletta. Lisäksi tässä määrässä ei ole huomioitu yrityksiä, jotka harjoittavan perintätoimintaa aputoiminimellään.

Suomen suurimmat perintäyhtiöt ovat Lindorff Oy, Intrum Justitia Oy, Aktiv Capital Oy OK Perintä Oy ja Svea Perintä. (Aluehallintoviraston [www-sivut 2012;Perintäpalvelut- ja käytännöt](http://www.sivut2012;Perintäpalvelut- ja käytännöt) [www-sivut 2011.](http://www.sivut2011))

Perintätoiminnassa liikkuu paljon rahaa, mutta yhtäläillä ala tarjoaa työpaikkoja sadoille ihmisille. Esimerkiksi Lindorff Oy työllistää 500 henkilöä ja konsernin liikevaihto vuonna 2010 oli 84 miljoonaa euroa. OK Perintä Oy puolestaan työllistää 141 henkilöä ja yrityksen liikevaihto vuonna 2011 18,8 miljoonaa euroa.

(Ok Perintä Oy:n www-sivut 2012;Lindorff Oy:n www-sivut 2012.)

Kaikki johtavat perintäyritykset tarjoavat yrityksille perinnän lisäksi paljon myös muita palveluita liittyen saatavien hallintaan. Näiden palveluiden merkitys tulee korostumaan yritysten liikevaihdossa kun muutokset esimerkiksi perintäkulujen leikkaamisesta tulevat voimaan. Tällaisia palveluja ovat esimerkiksi laskutuspalvelut sekä luottotietopalvelut. Esimerkiksi Lindorff Oy tarjoaa asiakkailleen WebInvoice-palvelua, jonka avulla yritykset voivat toteuttaa verkkomyyntiään turvallisesti. Palvelussa luottotietopäätös tapahtuu ennen oston hyväksymistä ja Lindorff Oy vastaa laskujen lähettämisestä, osamaksusopimusten laadinnasta ja maksujen hallinnasta sekä asiakaspalvelusta. (Lindorff Oy:n www-sivut 2012.)

9.2 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/7/EU

16.2.2011 on annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta. Direktiivi on luonteeltaan minimidirektiivi, eli jäsenvaltiot voivat pitää sen voimassa tai säätää säädöksiä, jotka ovat velkojalle edullisempia. Jäsenvaltioiden on saatettava direktiivin edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 16.3.2013. (Maksuviivästystyöryhmän mietintö 54/2011,13.)

Direktiivin tavoitteena on maksuviivästysten torjuminen, jotta sisämarkkinoiden moitteeton toiminta voidaan varmistaa ja edistää erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten kilpailukykyä. Direktiiviä sovelletaan kaikkiin kaupallisista toimista korvauksena suoritettaviin maksuihin, eli toimiin, jotka johtavat tavaroiden toimittamiseen tai palvelujen toimittamiseen korvausta vastaan. (2011/7/EU artiklat 1-2.)

Direktiivin perusteella EU:n jäsenvaltioiden on varmistettava, että velkojalla on oikeus viivästyskorkoon yrityssaatavien osalta ilman, että maksumuistutus on tarpeen. Tämä edellyttää, että velkoja on täyttänyt sopimukseen ja lakiin perustuvat velvoitteensa, eikä ole saanut erääntyntä määrää ajoissa. Lisäksi on varmistettava, että viitekorko on sama kuin kyseisellä vuosipuoliskolla sovellettava korko. (2011/7/EU, artikla 3.)

Direktiivin mukaan velkojalla on oikeus vähintään kiinteään 40 euron perintäkuluun. Tämä summa tulisi maksaa ilman maksumuistutusta, korvauksena velkojan omista perintäkuluista. Lisäksi velkojalla on oikeus kohtuulliseen korvaukseen perintäkuluista, jotka ylittävät tämän kiinteän summan. (2011/7/EU, 6 artikla)

Sellaista menettelyä koskien maksupäivää tai – aikaa, viivästyskorkoa tai perintäkuluja, joka on velkojalle kohtuuton, ei voida panna täytäntöön. Lisäksi jäsenmaiden tulee julkaista voimassa oleva sovellettava lakisääteinen viivästyskorko. Komissio julkaisee tiedot kaikkien jäsenvaltioiden lakisääteisistä koroista Internetissä. Jäsenmaiden tulee käyttää tarpeen mukaan julkaisuja, kampanjoita ja muita tapoja, joilla lisätään yritysten tietoisuutta maksuviivästysten torjuntakeinoista. (2011/7/ EU, artikkelat 7-8.)

9.3 Maksuviivästystyöryhmän mietintö 54/2011

28.3.2011 oikeusministeriö asetti työryhmän valmistelemaan EU:n uudistetun maksuviivästysdirektiivin kansallista täytäntöönpanoa ja perintälain uudistamista.

Maksuviivästystyöryhmä julkaisi 21.12.2011 mietinnön koskien perintää, perintäkuluja ja maksuviivästystä. Mietinnössä ehdotetaan säädettäväksi laki hankintasopimuksen maksuehdoista ja samalla pantaisiin täytäntöön laki kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta annettu direktiivi. Lisäksi mietinnössä ehdotetaan saatavien perinnästä annettuun lakiin myös muita kuin direktiiviin pohjautuvia muutoksia. Näin saataisiin täsmennetyksi hyvän perintätavan sisältöä ja pyrittäisiin tehostamaan sen noudattamista. (Maksuviivästystyöryhmän mietintö 54/2011, 7.)

Nostan seuraavissa kappaleissa esiin sellaisia kohtia maksuviivästystyöryhmän mietinnöstä, joilla tulee olemaan mielestäni suurimmat vaikutukset saatavan perintää perintätoimiston kannalta.

9.3.1 Hyvä perintätapa

Mietinnössä ehdotetaan parannettavaksi kuluttaja-asiamiehen mahdollisuuksia puuttua nopeasti ja tehokkaasti hyvän perintätavan vastaisiin menettelytapoihin. Kuluttaja-asiamies voisi kieltää elinkeinonharjoittajaa jatkamasta hyvän perintätavan vastaista menettelyä kuluttajasaatavan perinnässä, jos asia ei ole lain soveltamisen kannalta tai muutoin merkitykseltään huomattava. Kielto ei myöskään voisi raueta sillä perusteella, että elinkeinonharjoittaja ilmoittaa vastustavansa kiellon määräämistä. Halutessaan elinkeinonharjoittaja voisi saattaa päätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Lisäksi perintälain 15 §:ssä säädetty velvollisuus korvata perintälain vastaisella tai muutoin virheellisellä menettelyllä aiheutettu vahinko, koskisi jatkossa sekä velkojaa että toimeksisaajaa. (Maksuviivästystyöryhmän mietintö 54/2011, 31)

9.3.2 Vanhentuneen tai riitautetun saatavan perintä

Vanhentuneen velan perintää ei voida pitää hyvän perintätavan mukaisena, mutta käytännössä on esiintynyt tilanteita, joissa velan perintää on vanhentumisesta huolimatta jatkettu. Mietinnössä ehdotetaan hyvää perintätapaa koskevaa säännöstä täsmennettäväksi nimenomaisella kiellolla periä vanhentunutta saatavaa. Kielto koskisi myös muusta syystä, esimerkiksi yksityishenkilön velkajärjestelyn johdosta lakanneen saatavan perintää. (Maksuviivästystyöryhmän mietintö 54/2011, 30.)

Perintälaissa ei ole nimenomaisesti kielletty riitautetun saatavan perintää. Laissa mainitaan kuitenkin, ettei perintä tule jatkua, jos velallinen on esittänyt todennäköisiä syitä saatavan aiheettomuudelle. Mietinnössä esitetään lisättäväksi pykälä, jossa kielletään jatkamasta riitautetun saatavan perintää. Tämä voisi kuitenkin johtaa asioiden saattamiseen tuomioistuimen käsiteltäväksi silloinkin, kun velallinen vastustaa perintää kykenemättä esittämään selvää perustetta, joka

vaikuttaisi velallisen maksuvelvollisuuteen. Siksi ehdotetaan, että perintää saisi kiistämisestä huolimatta jatkaa, jos velallinen esitä kiistämisellä perustetta tai vetoaa sellaiseen perusteeseen, jolla ei ole vaikutusta velallisen maksuvelvollisuuteen. (Maksuviivästystyöryhmän mietintö 54/2011, 30.)

9.3.3 Velallisen oikeus saada perintä keskeytettyä

Tämän hetkinen lainsäädäntö ei anna velalliselle tehokasta keinoa katkaista häneen kohdistettua perintää, vaikka olisi ilmeistä, että perintä on tuloksetonta ja sillä lisätään aiheettomasti velallisen maksettavaksi tulevia perintäkuluja. Velallisen kannalta saattaa jopa joissain tilanteissa olla eduksi, että kaikkia saatavia peritään keskitetysti ulosotossa. Tämän vuoksi mietinnössä ehdotetaan uutta pykälää, jonka perusteella velallisella on oikeus pyytää, että perintä keskeytetään tai siirretään oikeudelliseen perintään. Tällöin velkoja ei saisi jatkaa vapaaehtoiseen suoritukseen tähtäävää perintää. Velkojalla on kuitenkin mahdollisuus panna vireille velkomusasia tuomioistuimessa tai hakea suoraan ulosottokelpoisen saatavan ulosottoa. Jatkossa velallista olisi informoitava tästä oikeudesta maksuvaatimuksessa. Lisäksi velalliselle on selostettava miten keskeytystä pyydetään ja mitä siitä oikeudellisesti seuraa. (Maksuviivästystyöryhmän mietintö 54/2011, 31.)

9.3.4 Kuluttajasaatavien perintäkulut

Mietinnössä ehdotetaan direktiivin 6 artiklan täytäntöönpanemiseksi muutosta perintälakiin koskien perintäkuluista maksettavaa vakiokorvausta. Tällöin velkojalla on oikeus saada velalliselta 40 euroa vakiokorvauksena silloin kun maksu viivästyy siten, että velkojalle syntyy oikeus viivästyskorkoon. Lisäksi velkojalla on oikeus saada korvaus todellisista perintäkuluista siltä osin kuin niiden määrä ylittää vakiokorvauksen. Laissa säädettyjä perintäkuluja ei ole tarkistettu vuoden 2005 jälkeen, joten mietinnössä ehdotetaan niitä tarkistettavaksi. Seuraavassa taulukossa (4) on esitetty ehdotetun muutoksen mukaiset kulut. (Maksuviivästystyöryhmän mietintö 54/2011, 36.)

Taulukko 4. Perintäkulujen enimmäismäärät

Saatavan pääoma	Perintäkulun enimmäismäärä
enintään 100 euroa	60 euroa
enintään 1000 euroa	90 euroa
enemmän kuin 1000 euroa	160 euroa

Lisäksi suoraan ulosottokelpoisen saatavan perintäkulujen enimmäismäärä laskisi 59 eurosta 51 euroon. (Maksuviivästystyöryhmän mietintö 54/2011, 36–37)

9.3.5 Suorituksen kohdistaminen

Nykyisessä perintälaiissa ei ole säädetty suorituksen kohdentamisjärjestystä. Käytännössä suoritukset on kohdistettu yleensä ensisijaisesti kuluille ja sen jälkeen varsinaiselle saatavalle. Sen sijaan ulosottokaaren mukaan ulosottomiehen on pääsääntöisesti kohdennettava suoritus ensin korolle, sitten pääomalle ja viimeiseksi kuluille. Mietinnössä ehdotetaan perintälakiin uutta säännöstä, jonka perusteella suoritus tulisi kohdistaa samoin kuin ulosottokaareissa. Näin suorituksen kohdentamisjärjestys olisi sama vapaaehtoisessa perinnässä ja ulosotossa. (Maksuviivästystyöryhmän mietintö 54/2011, 37.)

10 JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO

Työni lopputuloksena voin todeta, että perintä on kuin onkin tarkoin säädeltyä toimintaa. Varsinaista perintää säätelee tarkasti lainsäädäntö ja hyvä perintätapa. Yritystoimintana perintä on tarkoin säädeltyä, luvanvaraista toimintaa. Kuluttaja-asiamies ja aluehallintovirasto puuttuvat herkästi esille tulleisiin epäkohtiin perintätoiminnassa. Perintä on moninaista toimintaa aina maksamattomasta laskusta muistuttamisesta, saatavan saattamiseen ulosottoviranomaisen perittäväksi. Perintää ovat yhtäläillä kirjeet, puhelut ja haasteiden vireille pano.

Itse työskentelen pääosin sellaisten velallisten kanssa, joiden taloudellinen tilanne on jo pitkään ollut huono ja näkemys perintätoimistoista on negatiivinen. On kuitenkin

todettava, että suurin osa suomalaisista kokee perintätoimistot positiivisina toimijoina, vaikka esimerkiksi perintäkulut voivatkin joskus tuntua kohtuuttomilta. Lähtökohta perinnälle kuitenkin on, että velallinen on jättänyt maksun hoitamatta alkuperäisen sopimuksen mukaisesti. Eli neuvona voisi antaa, että laskut tulee hoitaa ajallaan. Jos kuitenkin käy niin, että lasku etenee perintää, ei tule pelätä perintätoimistoja, vaan ottaa rohkeasti yhteyttä. Myös perintätoimiston intressinä on saada lasku maksuun ilman oikeudellisia toimenpiteitä. Suomessa yleistyy kuitenkin koko ajan välinpitämätön asenne velkaantumista kohtaan. Esimerkiksi nuoret henkilöt eivät pidä luottotietojen menettämistä enää mitenkään haitallisena tai erikoisena. Kun taas esimerkiksi itseni ikäisille, eli 80-luvulla syntyneille on vielä jonkinlainen kunnia-asia hoitaa raha-asiat moitteettomasti. Tästä aiheesta voisi kirjoittaa oman tutkielman.

Perintää tullaan varmasti tarvitsemaan tulevaisuudessa yhä enemmän ja enemmän. On kuitenkin hyvä, että perintälain säännöksiä tarkistetaan, jotta ne vastaisivat paremmin tätä päivää. Henkilökohtaisesti pidän ehdotusta siitä, että velallinen voisi keskeyttää perinnän omituisena. Tämä tulee varmasti lisäämään haastejonoja käräjäoikeuksissa sekä työn määrää ulosottovirastoissa. Myös maksuhäiriömerkinnät tulevat lisääntymään, kun velkojalla ei ole enää muuta keinoa saatavan kotiuttamiseksi kuin oikeudellinen perintä. Mielestäni on hyvä, että perintäkulujen määrää tullaan säätelemään entistä tarkemmin. Usein huomaan, että esimerkiksi 90-luvulla otettu 20 euron lehtilasku on nyt moninkertaistunut. Ehkä perintäkulujen leikkaaminen lisää velallisiasiakkaiden maksuhalukkuutta. Sillä usein vanhoissa laskuissa ei ole kyse asiakkaan maksukyvyystä, vaan nimenomaan halusta.

Uskon, että perintälakiin tulevat muutokset tulevat vaikuttamaan radikaalisti perintätoimistojen toimintaan. Uusia saatavienhallintaan liittyviä palveluja tullaan lisäämään, jotta yritysten liikevaihto saadaan pidettyä noususuunnassa. Käytännön tasolla muutokset tulevat varmasti vaikuttamaan perintätoimistojen veloitusperiaatteisiin. Jos perintäkuluja leikataan, täytyy yritysten alkaa veloittamaan muista palveluista, esimerkiksi maksutietojen uudelleen lähettämisestä. Jään jännityksellä odottamaan miten media informoi lakimuutoksesta, jos viesti on velallista puoltava, tulevat perintätoimistojen asiakaspalvelut varmasti ruuhkautumaan keskeytyspyynnöistä ja reklamaatioista koskien esimerkiksi

perintäkuluja. Silloin velallisasiakaspalvelijan ammattitaidon tärkeys korostuu ja koko henkilökunnan on oltava tietoisia muutoksista ja niiden vaikutuksista. Velalliselle on korostettava etenkin keskeytyspyynnöissä, että saatava voidaan keskeytyksestä huolimatta saattaa oikeudelliseen perintään.

Mielestäni opinnäytetyöni on hyvä perustietopaketti uudelle velallisasiakaspalvelijalle. Työ antaa hyvän kokonaiskuvan perinnästä sekä käytännössä esiintyvistä ongelmista velallisasiakaspalvelussa. Työn tekeminen oli mielenkiintoista ja uskon itse olevani eräänlainen perinnän asiantuntija, koska perehdyin perintätoimintaan laajasti.

LÄHTEET

Aluehallintoviraston www-sivut. Viitattu 15.4.2012. <http://www.laaninhallitus.fi>.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/7/EU.

Hallituksen esitys 199/1996.

Hallituksen esitys 187/2002.

Hemmo M, 2001. Pankkioikeus. Helsinki: Lakimiesliiton Kustannus.

Henkilötietolaki. 1999. L 22.4.1999/523 muutoksineen.

Intrum Justitia Oy:n www-sivut. Viitattu 4.3.2012. <http://www.intrum.com>.

Koulu R. & Lindfors H. Maksukyvyttömyys – yritys velkojan ja velallisenä. 2010. Helsinki: Edita Prima Oy.

KKO:2009:12.

KKO:2012:19.

Korkolaki. 1982. L 20.8.1982/633 muutoksineen.

Kuluttajaliiton www-sivut. Viitattu 4.3.2012. <http://www.kuluttajaliitto.fi>.

Kuluttaja-viraston www-sivut. Viitattu 15.4.2012. <http://www.kuluttajavirasto.fi>.

Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta. 1999. L 22.4.1999/517 muutoksineen.

Laki saatavien perinnästä. 1999. L 22.4.1999/513 muutoksineen.

Laki velan vanhentumisesta. 2003. L 15.8.2003/728 muutoksineen.

Lehtonen, Y., Mökkönen, K., Töyrylä, H. & Seulu M-R. 2012. Perintä ja luotonhallinta. Helsinki: Sanoma Pro Oy. Viitattu 22.4.2012.
<http://www.wsoypro.fi.lillukka.samk.fi/wsoypro.aspx?ts=yo&pos=PL&page=selain>

Lindorff Oy:n www-sivut. Viitattu 22.4.2012, 25.5.2012. <https://www.lindorff.fi>.

Lindström, J. 2011. Luotonvalvonta ja saatavien perintä. Helsinki: Talentum.

Maistraatin www-sivut. Viitattu 28.4.2012. <http://www.maistraatti.fi>.

Maksumyöhässä – www-sivut. Lindorff Oy. Viitattu 4.3.2012, 15.4.2012, 22.4.2012.
<http://maksumyohassa.fi>.

Maksuviivästystyöryhmän mietintö 24/2011.

MT:2001:005.

Ok Perintä Oy:n www-sivut. Viitattu 22.4.2012. <http://www.okperinta.fi>.

Oikeuslaitoksen www-sivut. Viitattu 4.3.2012. <http://www.oikeus.fi>.

Oikeusministeriön www-sivut. Viitattu 4.3.2012. <http://www.om.fi>.

Perintäpalvelut- ja käytännöt www-sivut. Viitattu 22.4.2012.
<http://perintaa.fi/perintayritykset/suomen-suurimmat-perintayritykset-top-5>.

Pitkäranta A. 2010. Laadullisen tutkimuksen tekijälle. Satakunnan ammattikorkeakoulu.

Pönkä P. & Willman P. 2005. Käytännön perintäopas. Helsinki: Edita Prima Oy.

Rikalainen E. & Uitto T. 2008. Pakkokeinot ja saatavien perintä. Kiinteistöalan Kustannus Oy.

Suomen Asiakastieto Oy:n www-sivut. Viitattu 4.3.2012. <http://www.asiakastieto.fi>.

Suomen Pankin www-sivut. Viitattu 15.4.2012.
http://www.suomenpankki.fi/fi/suomen_pankki/ajankohtaista/tiedotteet/Pages/tiedote_47_2011.aspx.

Turun HO 7.10.2008 / 2218.

Työ- ja elinkeinoministeriön www-sivut. Viitattu 4.3.2012. <http://www.tem.fi/>.

Uitto T. 2009. Maksuvelvollisuuden lakkaamisesta. 2009. Kiinteistöalan Kustannus Oy.

Ulosottokaari. 2007. L 15.6.2007/705 muutoksineen.

LIITE 1

Tulosta lomake

Tyhjennä lomake

Viranomaisen täyttää
Dnro

PERINTÄTOIMEN TOIMILUPAHAKEMUS

1. Hakijan tiedot

1.1. Elinkeinoa harjoittavan henkilön täydellinen nimi ja mahdollinen toiminimi tai oikeushenkilön (esim. yhtiö) täydellinen toiminimi	
1.2. Päätoimipaikan käyntiosoite, jossa toimintaa harjoitetaan (katuosoite)	
1.3. Postinumero	1.4. Postitoimipaikka
1.5. Hakijan postiosoite, jos eri kuin päätoimipaikan	
1.6. Y-tunnus	1.7. Yksityisen elinkeinonharjoittajan henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika ja kansalaisuus
1.8. Puhelin	1.9. Sähköpostiosoite
1.10. Hakijan Internet-kotisivujen osoite	
1.11. Perintätoimessa mahdollisesti käytettävä aputoiminimi	
1.12. Jokaisen sivutoimipaikan käyntiosoite, jossa toimintaa harjoitetaan (tarvittaessa erillinen liite)	

2. Perintätoiminnasta vastaavan henkilön tiedot ja suostumus

2.1. Täydellinen nimi	
2.2. Henkilötunnus	
2.3. Suostun yllämainitun hakijan perintätoiminnasta vastaavan henkilön tehtävään (tai erillinen liite)	
Paikka ja päiväys	Allekirjoitus
Nimenselvennys	

3. Allekirjoitus

Paikka ja päiväys	Elinkeinoa harjoittavan henkilön tai oikeushenkilön edustajan omakätinen allekirjoitus
Nimenselvennys	

Lomakkeen alkuun

4. Hakemuksen liitteet

- 4.1 Hakijan ajantasaiset tiedot sisältävä kaupparekisteriote
- 4.2 Todistus siitä, että perintätoiminnasta vastaava henkilö ja hakija, jos hän on luonnollinen henkilö, hallitsevat itseään (ote holhousasioiden rekisteristä) ja omaisuuttaan (todistus konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä)
- 4.3 Hakijan edellisen tilikauden tilinpäätösasiakirjat
- 4.4 Todistus siitä, ettei hakijalla ole maksamatta erääntyneitä veroja (todistus verojen maksamisesta)
- 4.5 Selvitys perintätoiminnasta vastaavan henkilön ammattitaidosta
- 4.6 Selvitys siitä, miten hakija aikoo huolehtia toimeksiantajan lukuun perittävien varojen ja omien varojensa pitämisestä erillään sekä toimeksiantajan lukuun perittävien varojen säilyttämisestä luotettavalla tavalla
- 4.7 Selvitys siitä, miten hakija aikoo varmistaa toimeksiantajaa ja velallista koskevien tietojen asianmukaisen suojaamisen

Aluehallintovirasto selvittää viran puolesta toimiluvan hakijana olevan luonnollisen henkilön, hakijana olevan yhteisön tai säätiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenen tai varajäsenen, toimitusjohtajan, vastuunalaisen yhtiömiehen taikka muussa näihin rinnastettavassa asemassa olevan taikka perintätoiminnasta vastaavan henkilön luotettavuuden hankkimalla heistä rekisteritiedot liiketoimintakiello-, rikos- ja sakkorekistereistä.

5. Luvan hinta

Perintätoimen luvasta peritään 86 euron tuntitaksan mukainen maksu. Lupa-asian käsittely vaatii keskimäärin 3 tuntia. Ilmoitettujen tietojen muutoksista ja toiminnan lakkaamisesta on viipymättä ilmoitettava Etelä-Suomen aluehallintovirastolle.

Yhteystiedot

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO (www.avi.fi/etela)
Helsingin toimipaikka
Oikeusturva ja elinkeinovalvontayksikkö
Ratapihantie 9
PL 110, 00521 HELSINKI
Puh. 020 636 1040 (vaihde)
Faksi: 09 6150 0533
kirjaamo.etela@avi.fi

LIITE 2

Lue täyttöohjeet ennen rekisteriseloste
täyttämistä. Käytä tarvittaessa liitettä.

REKISTERISELOSTE Henkilötietolaki (523/1999) 10 §

Tyhjennä lomake

Laatimispäivä

1 Rekisterin- pitäjä	Nimi
	Osoite
	Muut yhteyshiedot (esim. puhelinvirka-akana, sähköpostiosoite)
2 Yhteyshenk- lö rekisteriä koskeissa asioissa	Nimi
	Osoite
	Muut yhteyshiedot (esim. puhelinvirka-akana, sähköpostiosoite)
3 Rekisterin nimi	
4 Henkilötiet- jen käsittelyn tarkoitus	
5 Rekisterin tietosisältö	
6 Säännön- mukaiset tietolähteet	

7 Tietojen säännönmu- kaiset luovu- tukset	
8 Tietojen siir- to EU:n tai ETA:n ulko- puolelle	
9 Rekisterin suojauksen periaatteet	A Manuaalinen aineisto B ATK:ta käsittelevät tiedot

Tulosta

LIITE 3

Tyhjennä lomake

ILMOITUS TIETOSUOJAVALTUUTETULLE
Henkilötietolaki 36 §

Tietosuojavaltuutetun toimisto

PL 315

00181 HELSINKI

Ilmoituksen tekevä rekisterinpitäjä	Nimi
	Osoite
	Muut yhteyshiedot (esim. puhelin, viika-akana, sähköpostiosote)
Rekisterin nimi	
Ilmoituksen peruste	☐ Tietojen käsittely on ulkoistettu (8 § 1 mom 7 kohta) <small>Mille taholle (nimi ja osoite)?</small>
	☐ Suoramarkkinointi tai muut siihen rinnastettavat osoitteelliset lähetykset (19 §)
	☐ Mieliide- tai markkinatutkimus (19 §)
	☐ Historiallinen tai tieteellinen tutkimus tai tilastointi (12 § 1 mom 6 kohta)
	☐ Henkilön asemaa koskevien tietojen käsittely (8 § 1 mom 8 kohta)
	☐ Muu henkilöietolain 36 §:ssä säädetty peruste, mikä:
Liite	Rekisteriseloste
Päiväys ja allekirjoitus	Paikka ja aika
	Allkijotus ja nimen selvennys

Tulosta